

DÉLVIDÉKI

MAGYARSÁG

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

SZABADKA

Gróf Ciano (Jókai)-tér 3

Felelős szerkesztő és kiadó:
Dr. BOGNER JÓZSEF

221. szám
III. évfolyam

Magyarország elismerte Mussolini kormányát

Ghyczy külügyminiszter levelet intézett Ribbentrophoz az elismerés ügyében

Éjjel-nappal tombol a harc a Dnyeper két partján

Az éjszaka átszivárgott orosz kötelékeket a németek részben megsemmisítették, részben elszigetelték — Kiev felé fokozódik az orosz nyomás

Az időjárás is beleszól már a hadműveletekbe keleten és délen

Magyar szempontból az éjszakai mirananyag legnagyobb eseménye az a levél, amelyet Ghyczy Jenő külügyminiszter intézett Ribbentrop német birodalmi külügyminiszterhez a Mussolini-kormány elismeréséről, miután a budapesti német követ közvetített ebben az irányban a magyar kormánytól és a Duce hasonló értelmű kérését is közvetítette. Mint már tegnap egy berlini jelentés leszögezte, a magyar lépés csak formális okok miatt késett és annak bekövetkezéséhez, különösen a háromhatalmi egyezmény aláírásának harmadik évfordulójakor elhangzott magyar nyilatkozat után egyáltalán nem fért kétség. A magyar külügyminiszter levele hangsúlyozta, hogy a magyar nemzet soha sem tudja elfelejteni, mit tett érdekében Mussolini, aki iránt az egész magyar nép hálaforrára van kötelezve.

Az olasz politikai kérdés

kapcsán ki kell emelni az új Mussolini-kormány legújabb határozatait, amelyek értelmében a köztársasági fascista kabinet Rómából egy másik városba helyezi át székhelyét, a főhadiszállás körzetében. A király által kinevezett szenátust feloszlatják, a haderőt önkéntes milíciába osztják be és fenntartják azt a bizottságot, amely a fascista párttagok vagyonának eredetét vizsgálja felül és amelynek munkája július 25-iké előtt minden valószínűség szerint nagyban hozzájárult egyes fascista vezetők elpártolásához. Mussolini kemény szavakkal bélyegezte meg kormányának alakuló ülésén ezeket a pártütöket, őket tette felelőssé azért, hogy az olasz nemzet ilyen mély szakadéka esett.

Berni jelentések beszámolnak arról, hogy a Badoglio-kormány már elhagyta Palermót és egy délfolaszországi városba tette át székhelyét. Ez a város megbízható értesülések szerint Bari, amelyet még szeptember 14-ikén szálltak meg a szövetséges csapatok. A város nagy rádióadója valószínűleg az olasz királyi kormány hivatalos organuma lesz. A tábornagyon kívül itt tartózkodik Guariglia külügyminiszter, Ambrosio tábornok és dr. Senice. Egyes jelentések szerint a király is Bariban tartózkodik, valószínűleg a tengerparton levő kastélyban telepszik meg, míg

a kormány a prefektúra épületét bocsátják rendelkezésére. Újabb jelentések szerint Storza gróf angolszász kívánságra mégis, a cáfolatok ellenére is támogatja a királyi kormányt.

Churchillnek

a nők előtt mondott beszédéből nyilvánosságra hoztak egyes részleteket. Az angol miniszterelnök visszautasította a kompromisszumos béke gondolatát, amely csak elodázná a döntést. Figyelmeztetett arra a lehetőségre, hogy a légi háború új és hatásosabb formában folytatódik. Zürichi jelentés szerint az alsóházban mondott beszédében célzást tett az új német fegyverekre, a rakéta-bombára, amely a zuhanó bombázás egyik tökéletesített formáját jelenti.

Londoni híradás beszámol arról, hogy Emden városának bombázásakor az angolok is új módszert alkalmaztak. Ezer tonna dinamitot dobtak le, de nem előre kijelölt célpontokra, hanem egy bizonyos megjelölt területre.

Roosevelt egy ideológiai belső ellentmondást akart kiküszöbölni legújabb

nyilatkozatában a néger kérdéssel kapcsolatban. Azt fejtette, hogy mindenféle fajú férfiak, feketék, barnák, fehérek és sárgák küzdenek a szövetségesek oldalán a szabadságért. Az angolszászok nem mutatkoznak be a világnak mint az elnyomott népek védelmezői, ha az általuk hirdetett demokratikus elveket nem alkalmazzák egyformán mindenkivel.

Tegnap érintettük a nemzetközi világtendőrésgről szóló angolszász vitát, amelynek Washingtonban most véget szeretnének vetni, elutasítva a gondolatot, mint gyakorlatilag nem megfelelő. A legújabb variáció az, hogy az USA maga fegyverben fog tartani megfelelő erőt, hogy megakadályozzon minden támadást, de elismeri ezt a jogot Angliának, Oroszországnak és Kínának is. Az amerikai kormány 25.000 bombázóból álló békeflottát tervez — írja a Daily Mail — ez lenne a világot ellenőrző légi rendőrség.

Beaverbrook belépésével az angol kormányba voltaképpen oroszbarát gesztust tett Churchill, mert ez a lord mindig a második front szószólójának, bi-

zonyult. Feltételezik, hogy most is csak azzal a feltétellel fogadta el a miniszteri tárcát, hogy a második arcvonalat az angolszászok belátható időn belül felállítják, illetve megkísérik a partraszállást Nyugateurópában. Ortodox angol katonai vélemény szerint ilyen hadműveletre tavasz előtt mégsem lehet gondolni, a modern teóriák hívei azonban azt mondják, hogy a hosszú éjszakák az ilyen hadműveletek szempontjából még kedvezőbbek, mint a tavasz. Straburgi képviselő egy pártközi gyűlésen, amelyen a vörös hadsereget ünnepezték az angol törvényhozók, szintén a második front érdekében szállt szóra és azt fejtette, hogy ha az angolok nem támadják hátha a németeket, az oroszok esetleg bizonyos vonalon megállnak és védekezésbe mennek át. Ebben az esetben Németország különbéke nélkül is megerősíthetné helyzetét nyugaton — mondotta a képviselő.

Az októberre ígért angol-amerikai-orosz külügyminiszteri találkozó színhelyeként ismét Londont emlegetik. Washingtoni körökben utálnak arra, hogy Hull külügyminiszter magas életkora miatt nehezen válhatná a moszkvai utazás fíradalmait.

Az orosz kérdéssel

kapcsolatban a német külügyminisztérium sajtóértekezletén szóváltotték az emigráns kormányok állásfoglalását a szovjettel szemben. Svéd lapok szerint egyes emigráns kormányok részben az olaszországi, részben a keleti események hatása alatt londoni kormányköriknél azt kívánták, hogy angol és amerikai csapatok szállják meg a délkelet-európai területet, még mielőtt a szovjet csapatok lennének meg ezt. Német hivatalos részről idézték a svéd lap jól tájékozott körökre hivatkozott értesülését, amely szerint ezek a felhívások Londonban megértésre találtak ugyan, de az angol és amerikai kormánykörök ebben a kérdésben csak Moszkvával együtt hajlandók eljárni.

A Wilhelmstrassen hozzáfüzték még, hogy a reménykedés és a suttogó propaganda, amely egyes délkelet-európai államokban igyekszik eredményeket elérni, alaptalan, mert Anglia és Amerika semmi olyat nem fognak tenni ezeknek az országoknak érdekében, ami esetleg Oroszország érdekeibe ütköznék.

Itt adjuk azt az ankarai hírt is, hogy Péter jugoszláv exkirályi kormányának tagjaival Egyiptomba érkezett. Kairói jelentés szerint a kormány átalakításáról folynak tárgyalások. Számos moszkvai jugoszláv nagykövet Kairóba érkezett és állítólag fontos szerepe lesz az átalakítandó kabinetben. Itt van Csubrilovics, a bosnyák parasztpárti vezető és ide várják Jukicsot, a volt horvát parasztpárt egyik vezérét.

A keleti fronton

a mozdulatok üteme mindkét részről jelentősen meglassabbodott, a harcok kezdenek állandó jellegűt öltetni, Berlinben azonban továbbra sem beszélnek Dnyeper vonalról, semmi se utal arra, hogy a német fő védelmi állásokat itt építették volna ki. Kiemelték azonban a Dnyever keleti partján levő hidőrállások

A budapesti német követ közbelépése a Mussolini kormány elismerése érdekében

Budapest, szeptember 29.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Jagow németbirodalmi követ folyó hó 25-én megjelent Ghyczy Jenő külügyminiszternél és átadta a németbirodalmi kormány üzenetét, amelynek értelmében a németbirodalmi kormány elismerte a Benito Mussolini által alakított olasz köztársasági fascista kormányt. A német követ a németbirodalmi kormány nevében is kérte továbbá a magyar kormányt, hogy hasonlóképpen cselekedjék. Egyidejűleg a német követ hozzáfűzte, hogy ezen kérést a Duce nevében is közvetíti, tekintettel arra, hogy közvetlen érintkezési kapcsolat nem áll fenn a magyar kormány és a Duce között.

A magyar kormány nevében Ghyczy Jenő külügyminiszter folyó hó 29-én a következő levelet intézte Ribbentrop birodalmi külügyminiszterhez:

»Birodalmi külügyminiszter Ur!

Különös köszönettel vettem Nagyméltóságodnak azon közlését, amely szerint Benito Mussolini kormányt alakított. Ezen kormány fennállását a magyar kormány elismerte. Tekintettel arra, hogy ez idő szerint nem áll módomban a Duceval közvetlen kapcsolatot felvenni, bátor vagyok Nagyméltóságodat arra kérni, hogy a fentieket szíveskedjék a Duce tudomására hozni és vele egyidejűleg közölni, hogy a magyar nemzet sohasem fogja elfelejteni, hogy mit tett érdekében és hogy ezért a magyar nemzet örök hálaára van neki kötelezve.

Kiváló nagyrabecsülésem kifejezésévé maradok a birodalmi külügyminiszter ur őszinte híve: Ghyczy Jenő sk.»

erélyes és áttört ellentámadásait, amelyekről föltételezhető, hogy előkészített terv alapján történtek. A Dnyepernél folyó harcok most hídfőcsaták alakjában folytatódnak. Sertorius százados szerint számolni kell azzal, hogy a szovjet még néhány utolsó nagy erőiesztést tesz, mielőtt beáll az elkerülhetetlenül közelgő őszi iszapévszak. Ezek a napok még nagyszabású harcokat hozhatnak, amelyekre a németek felkészültek. A német hadvezetés szeme előtt az átcsoportosító mozdulatok végrehajtásánál az lebegett, hogy a tél kedvező állásokban találja a német csapatokat. Az orosz nyomás pillanatnyilag Kíev irányában a legerősebb.

Az olasz hadszíntéren

telhőszakadásszerű esőzések mérséklék a harci tevékenységet. Salernonál amerikai csapatok támadnak Vietriől északnyugatra. Nyilván azt remélik, hogy ezáltal átélhetik az utat az észak nyugat felé vezető nápolyi lapály irányában, miután ettől északnyugatra a német csapatok megrövidített állásokban elhelyezkedve a hegyekbe húzódtak vissza. A németek Castel, Sangiorgo Barounissi és Montoro helységeket minden hadifontosságu berendezés elpusztítása után kiürítették, amit az angol-szász felderítő járőrök csak órák múltával fedeztek fel. Utána az angol-amerikai erők előretörése a vietre-compei uton ismét a legkeményebb ellenállásba ütközött. Több meghiúsult roham után a támadók sok elesett és sebesült hátrahagyásával vonultak vissza.

Sertorius százados utal arra, hogy a német állások csak nyugati szakaszon mutatnak állandóságot, az arcvonal többi részén a német hadvezetés tudatosan cseppfolyós állapotba tartja vonalait. Az ipváziós csapatok csak nehezen dolgozhatják előre magukat a szétrombolt utakon, ugyszólván mindenütt beleütköznek a német utóvédek biztonsági függönyébe, amely megakadályozza a brit felderítőket abban, hogy bepillantsanak a német hadmozdulatok hátterébe. A német arcvonal forgó pontja a salernoi térség, ezt az angol-szászok is fedezték már és ezért itt akariák kiemelni a német erőket sarkaikból.

Az amerikai hadsereg főhadiszállásának jelentése szerint Montgomery befejezte a 8. hadsereg átcsoportosítását és csapatai három oszlopban nyomulnak előre azon az uton, amely a nápolyi síkság felé vezet. Minden jel arra mutat, hogy Kessering tábornagy kiter a szövetségesek bekerítő hadmozdulatai elől és máris megkezdte csapatainak észak felé való visszavonását — mondja amerikai jelentés.

Svájci cáfolat

Zürichi jelentés szerint a nemzeti tanács szerdai ülésén foglalkozott az olasz menekültek kérdésével. Az egyik szociáldemokrata tanácsstag interpellációban tette szóvá az ország déli határán beáramló menekültek ügyét. Steiger szövetségi tanácsos válaszolt az interpellációra és maga is megállapította, hogy a menekültek kérdése komoly helyzetet teremtett. Szeptember 17-ike óta 21.800 menekült Olaszországból svájci területre, ahol most összesen 57.734 különböző országbeli menekült talált menedéket.

Ostobáknak minősítette azokat a híreszteléseket, amelyek a déli határon uralkodó helyzetről szólnak. A kormány ezeket a jelentéseket nem cáfolhatja meg, de kiemelte, hogy teljesen alaptalanok azok a hírek, mintha a svájci csapatok az idegen páncélosok között lövöldözésre került volna sor. Svájc arra törekszik, hogy a menedékjogot megvédelmezze és kitartson az emberséges felfogás mellett. Azonban nem hagyja magát utjáról eltéríteni és a legfontosabb szempontnak tekinti a közjót és az ország biztonságát.

A görzi csatában

a németek megsemmisítették a partizánokat és a szlovén felkelőket

Berlinből jelentik: Egy német haditudósító szemléltető leírást közöl az Isonzo völgyében Görznel kommunista bandák és velük szövetséget szlovén felkelők ellen vívott harcokról. A német távirati iroda a tudósításból a következő részleteket közli:

Görznel a nagyon gyenge német helyőrség három oldalról bandák által körülrzáva a súlyos szorongatás óráit élte át. Szeptember 22-ikén a bandák, amelyek Laibachból és Fiuméből erőstéseket kaptak, megindították a támadást. A németek, bár a támadások számbeli fölényben voltak, visszaverték a város repülőtere ellen intézett támadást. Ugyanekkor több mint 500 lökelő behatolt a városba és elvágta a biztosító erőket. Egy harmadik támadás, amely észak felől hatolt be Görzbe, a német ellentámadás következtében összeomlott. Estére a város déli-része ismét a német kezébe került. Néhány óra alatt kiderült, hogy az ellenség számbélileg igen nagy túlerőben levő csapatokkal támad és órákig nagyobb felkelő csoportok erősítik. A felkelőveszély elhárítására nagyobb SS erőket és

újabb véderőkötelekeket vontak a veszélyeztetett területre. Ezeknek sikerült feltűnés nélkül bejutniok Görz térségébe, céljuk az volt, hogy meglepetésszerű támadással több szorításá vissza a banditákat a görzi kulcsfontúktól és békét teremtsenek a vidéken. A tölgyfalombbal kitüntetett Hauser tábornok parancsnoksága alatt álló fegyveres SS kötelekek és a hadsereg egységeinek három nappal ezelőtt indított támadásával sikerült az ellenséget meglepni. Félelmetes harcok kezdődtek a zöld-pokollá vált erdőben, mégis két nap alatt sikerült az ellenséget kiűzölni arról a nehéz terepről. A záróállásoknál mindenütt elesett banditák hevertek, a szovjet csillaggal díszített jellegzetes sapkában, csak néhánynak sikerült az éjszaka folyamán észak felé kibúvót találnia, néhány óra múlva azonban erről az oldalról is végleg lezárták az utat. A támadás első három napján ezernél több ellenséges halottat számoltak össze. A német csapatok sok fegyvert is zsákmányoltak. A banditák súlyos veszteséssel szemben német részről csak egész csekély veszteségek voltak.

Hol lesz a hármas értekezlet és mit tárgyalnak azon?

Hull nem akar repülőgépre ülni, ezért Londont emlegetik a külügyminiszeri értekezlet színhelyeként

Washingtoni jelentés szerint Hull amerikai külügyminiszer végleg elhatározta, hogy részt vesz a hármas értekezleten. Valószínű, hogy a konferenciát Londonban tartják meg, mert az amerikai külügyminiszer nem szívesen ül repülőgépre. A tárgysorozattal kapcsolatban a Svenska Pressen a következőket írja: Az egyik kérdés az oroszok részvétele a szövetséges katonai megszállás alá került országok politikai igazgatásában. Ez a kérdés gyakorlatilag a földközítengeri bizottság politikai vonalvezetésére lesz döntő. A másik probléma felőleli az oroszok háború utáni terveinek és követeléseinek tisztázását, ezenkívül még több más kérdésről is szó lesz — írja a lap, — amelyek nem nagyon alkalmasak a Churchill-Roosevelt-Sztalin találkozó felé vezető ut egyengetésére, azonban nagyon valószínű, hogy a konferencián érintenek a kényes szovjet-japán kérdést.

A Daily Telegraph azon panaszokodik, hogy az angol-amerikai csapatok által

megszállt területen az olasz polgári lakosság csekély szolgálattévesztését mutat és magatartása különösen az utóbbi hetekben megütöztetést keltő módon megváltozott. Az olasz polgári lakosság ezenkívül az angolok és amerikaiak felé eszközöket sem akarja elfogadni és nem akar érték árut adni. Bariban az olaszok nem adnak szállást a brit katonáknak. Az angol lap végül megállapította, hogy ez az eset nem egyedülálló.

Itt adjuk, hogy washingtoni jelentés szerint Roosevelt elnök Hull államtitkár, valamint Manuel Quezon fülöp-szigeti elnök közt megállapodás jött létre, amelynek értelmében javaslatot terjesztenek kongresszus elé. Harminc nappal a javaslat elfogadása után a Fülöp-szigetek elnyerik teljes függetlenségüket. A jelenleg érvényben levő törvények szerint a szigetek jövő év júniusában kapnak vissza teljes szuverenitásukat. Quezon egyidejűleg hivatalt létesített a háború utáni tervek kidolgozására, amelynek legfőbb feladata a gazdasági újjáépítés.

Gigászi harc folyik a Dnyeper-vonalért

A szovjet áldozatokkal nem törődve mindenáron ki akarja kényszeríteni az áttörést — A német csapatok hőiesen ellenállnak

Berlinből jelentik: Egyre világosabban kitűnik, hogy a német csapatok keleten egyáltalán nem zavartatják magukat a szovjet súlyos támadásai által. Az Azovi-tenger és Zaporozsje közt szeptember 28-ikán hét gyaloghadosztályt vetett harcba az ellenség, mégis megállították. A Dnyeper három nyugati hídfőjénél a szovjet kissé elődolgotta ugyan magát, de ezt súlyos veszteségek árán érte el. Dnyepropetrovszknál és Kíevnél átkaroló mozdulatokkal próbálkozik a szovjet, de eredménytelenül. Gomel és Demidovo közt, Szmolenszktől nyugatra valamint a Dnyeper kanyarnál mindössze olyan helységeket tudott elfoglalni az ellenség, amelyeket a német csapatok önként ürítettek ki. A jelek azt mutatják, hogy a Dnyeper bizonyos tekintetben természetes határt von a kölcsönös hadmozdulatoknak.

Melítopol környékén az ellenség kísérletei meghiúsultak. Ettől északra megkísérelték a német magaslatok meg-

rohanását, német ellentámadás indult, amely az ellenség sok hadianyagját elpusztította. A déli harcok súlypontja a zaporozsjei hídfőnél van, ahol heves támadások voltak. Dnyepropetrovszknál a nyomás valamivel enyhült — mondja egy későbbi jelentés, ami a német elhárítás, illetve a szovjet veszteségek következménye. A hídfő körül a csata folytatódik egészen a Kíevtől északra elterülő völgyig. A Zaporozsjetől északra elterülő vidéken a szovjet vállalkozások kizárólag Kíev felé mutatnak, amelyet a sáros időszak beállta előtt el akarnak érni. A szovjet elsősorban a Dnyeper szigeteit akarja megszerezni támaszpontul, de eddig nem tudott eredményt elérni. A Kíevtől északra Moszkva felé vezető gépkocsiút mentén szintén támadások folynak. A harcok példátlanul kemények, de az időjárás már vonatottabbakká teszi a hadműveleteket. Délelőtt érkezett berlini jelentés ezeke mondja: A középső szakasz csekély

ményelt szeptember 28-ikán még erősebben befolyásolta az időjárás. A német csapatok mindazonáltal Csernigov térségében és Gomeltől délkeletre heves ellentámadásba mentek át. Sikerült két helyen éket verni a szovjet mozdulatokba. Német tigris páncélosok egyes helyeken szétverték a bolsevista oszlopokat, vagy átgázoltak rajtuk. Gomeltől keletre elkeveredett páncélos útközvet fejlődött ki, amelyben a szovjet 24 tankot vesztett. Roszlavtől nyugatra, valamint Szmolenszktől délre a német csapatok kemény és váitakozó harcokban fel tudták bomlasztani a szovjet ellentámadásokat. Két hadosztálynak a Szmolenszktől vezető gépkocsiút mentén intézett tömegtámadása összeomlott a német tüzeben. Szmolenszktől északnyugatra a németek felöltgtek egy szovjet lövészosztag előretörését, majd szétverték azt, miközben kilenc harciocsiot szétromboltak. Velikije-Luki térségében szovjet átcsoportosító mozdulatok történnek. Az oroszok ezen a szakaszon egész hadseregeket áldoztak fel anélkül, hogy át tudták volna törni a német arcvonalat. A német légi fegyverem több-szöri harcra vetéssel ismét hatásosan támogatta a földön harcoló csapatokat. Délelőtt 11 órakor a következőket jelentik Berlinből:

A Dnyeper középső folyásán a bolsevisták az egész kiterjedt arcvonalon folytatják kísérleteiket, hogy döntő betörést kényszerítsenek ki. Bár az ellenség ismét sok lövészadosztályt, páncélos zászlóaljat és számos repülőgépet vetett harcba, a német kötelekek erőteljes ellenőkésekkel vagy reteszállásaikban való kemény kitartással nagy veszteségeket okoztak a bolsevistáknak. Egyes helyeken minden összetűzés nélkül a Dnyeper folyón átkelt bolsevista egységeket részben megsemmisítettük, vagy elszigeteltük. A Kíevtől keletre fekvő széles síkságon végrehajtott szovjet támadás összeomlott. A bolsevisták, noha óriási veszteségeket szenvedtek, az éjszaka védelme alatt egyre újabb erősítéseket igyekeztek átszállítani. Ezen a szakaszon sem nappal, sem éjjel nincs egy pillanatra sem megállás a harcokban. A Pripien és a Dnyeper háromszögének területén a harcok hevessege még fokozódott. Az éjszaka folyamán átszivárgott szovjet harci csoportokat a németek visszavetették. A bolsevisták itt a mocsárban jelentékeny vér és anyagvesztéséggel szenvedtek.

Német rendőrök Olaszországban

Chiassoi jelentés szerint a milanoi német főkonzul közleménye bejelentette, hogy az olaszországi német rendőrség átvette hatáskörét.

A szövetséges csapatok a nápolyi síkságon

A Budapesti Tudósító berni jelentése szerint Eisenhower tábornok főhadiszállása jelentette, hogy két napig tartó harc után az 5. hadsereg Salernotól északra és északnyugatra elérte a nápolyi síkságot.

Az algiri rádió szerdán este jelentette, hogy a szövetségesek megszállták Sanangelot, majd később közölte, hogy a brit csapatok a Vezuv déli lejtőjén levő Pompeit megszállták.

Svédország elismerte a francia felszabadulási bizottságot

A Budapesti Tudósító stockholmi jelentése szerint a svéd kormány az algiri francia felszabadulási bizottság képviselőinek megkönyvitette, illetve megengedte, hogy Stockholmban képviselje az igazgatás alatt álló területek érdekeit. Svédország az első semleges ország, amely ilyen formában elismeri a francia felszabadulási bizottságot.

Londoni politikai körökben híre jár, hogy ez a bizottság kormányvá fog átalakulni. Ennek egyik előjele, hogy londoni képviselőjét nagyköveti rangra kényszerítik. A fejleményeket kétségtelenül meggyorsították a politikai események. De Gaulle mint kormányfő emlegetik.

A magyar jövőért

A délvidéki magyar egyetemi ifjuságnak fokozott munkával kell készülnie, hogy átvegye a jövőben vezető szerepét

A DMKSz egyetemi és főiskolai alosztályának szegedi kirendeltsége szerdán este tartotta évnyitó baráti összejövetelét dr. Batizfalvy János egyetemi tanár, elnök vezetésével. Az összejövetelen több mint 100 tag jelent meg. A Hiszekegy elhangzása után a diák-elnök beszédében üdvözölte a tagokat, főképp az első éves egyetemi hallgatókat, majd ismertette a nyári munka eredményét. Utána dr. Batizfalvy János elnök rámutatott a mai nehéz időkre, felhívta a hallgatókat, hogy fokozott munkával szerezzenek elsőrendű kiképzést és önképzéssel valamint továbbképzéssel készüljenek az éltre, hogy mint a Délvidék magyar lakosságának jövőbeni vezetőrétege, helytállhassanak. A rászoruló egyetemi hallgatóknak anyagi segítséget ígért. Az egyesületi könyvtár kibővítéséhez is hozzájárul. A népszerű tanár-elnök beszédét a hallgatóság nagy tapsal és lelkesedéssel fogadta. A baráti összejövetel a magyar Hiszekegy hangjaival ért véget.

Hazatérnek a szerbiai magyarok

Ujabb 60 család 180 lélekkel érkezett Magyarországra

A szerbiai magyar családok hazatérése még most is, több mint két évvel a felszabadulás után, tart. Belgrádban 25.000 magyar élt a felszabaduláskor és ezek nagyobb része már az első napokban visszatért Bácskába. Sokan azonban családai és anyagi körülményeik miatt ott maradtak. Nem tudták műhelyüket, üzletüket, házukat megfelelően értékesíteni és ezért ezek csak most, hogy a viszonyok megjavultak, gondolhatnak arra, hogy visszatérjenek Magyarországra.

A Belgrádi Magyar Közművelődési Szövetségben tömörült magyarok 60 főből álló csoportja 150 lélekkel most érkezett hajón Ujvidékre. A hazatérő magyarok elmondták, hogy Belgrádban még 1800-2000 magyar van, akik a nehéz megélhetési viszonyok miatt is ugyiszólván kivétel nélkül igyekeznek mielőbb hazatérni. Ezeknek a hazatérést is igyekeznek elősegíteni. A hazatérő magyarokat dr. vitéz Horváth Kázmér helyettes polgármester, a DMKSz részéről pedig Vondra Gyula hittanár és dr. Esze Géza belügyminiszteri tanácsos fogadták. A hazatérő magyarok egy része Ujvidékről utazott el a bácskai falvakba, a kisebbik rész pedig Budapestre folytatta útját, mert ott vagy a környéken kívánnak letelepedni.

A visszatelepítést intéző bizottság kérelemmel fordult a kormányhoz, hogy könnyítse meg a dinár beváltását és egyéb kedvezményeket nyújtson, hogy a magyarok ha-

Eredményesen
hirdet a
Délvidéki
Magyarságban!

Hárommillió pengőt fordít a vármegye a bácskai Felsőtisza vidéken utépitésre

Zenta, Magyarkanizsa, Martonos, Adorján, Kishegyes és Ada egyformán részesülnek a vármegyei segélyből

Zentáról jelentik: Bácsbodrog vármegye legutóbbi közgyűlésén a Tiszamélték városainak és községeinek több érdekes ügyét tárgyalták. A közgyűlésen dr. Biliczky Ferenc felsőházi tag, Vámos János országgyűlési képviselő és Tóth Miklós helyettes felsőházi tag kamarai alelnök is résztvett. A zentai kórház szülészeti otthonának építésére 100.000 pengőt, a zentai Egészségháza 100.000 pengőt, a Likassy-ut teljes kiépítésére az eddigi 1.200.000 pengőn felül újabb 850.000 pengőt állítottak be a jövővi költségvetésbe. Az állomástól az új kórházig vezető ut betonburkolatának kiépítésére az eddigi 125.000 pengőn felül újabb 700.000 pengőt sza-

vazott meg a vármegye. A zentai Kulturház építésére 15.000 pengőt fordítanak.

Vámos János indítványára a magyarkanizsai kulturház építésére 15.000 pengőt, a martonosi Kispiacon építendő templom javára 25.000 pengő segélyt szavazott meg a vármegye.

Nagyszabású utépitési tervet is kidolgozott és a négy millió pengős utépitési előirányzatból Vámos János indítványára hárommillió pengőt állítottak be a Felsőtisza vidék uthalózatának kiépítésére. Utat kap Adorján község, a vasútállomás és Oromhegyes felé, megjavítják Ada és Kishegyes között az utat 150.000 pengő költséggel.

A délvidéki magyar őslakosság és a székelység testvéri összefogása

Minden községben és tanyacsoportban fiókot állít a DMKSz

Nagyszámú közönség jelenlétében és szép ünnepély keretében alakult meg a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség istenségi fiókja. A központ képviselőjében vitéz dr. Koráni Elemér országgyűlési képviselő, a Szövetség alelnöke és Radicevich Sándor, a Szövetség Sajtó és propaganda osztályának vezetője jelentek meg a közgyűlésen. A kuljai szövetségi fiókot Vitések János elnök képviselte.

László Antal vikárius tett jelentést a szervezés eredményéről és hangoztatta, hogy a közgyűlés újabb látható jele a délvidéki magyar őslakosság és az ide települt székelység testvéri összefogásának. László Antal szavait nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság, amely ezután egyhangulag kimondta a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség istenségi fiókjának megalakítását.

Ugyancsak egyhangulag választotta meg a közgyűlés a következő vezetőséget: elnök László Antal vikárius, alelnökök vitéz Tóth Imre telepvezető és Gáspár Márton községi bíró, titkár Kiss János tanító, pénztáros Várszeghy Imre, könyvtárosok Tenk Béla és Szóts Lajos, ellenőrök Balázs Géza, Mártonfalvi Barabás és Virányi Gergely, választmányi tagok: vitéz Antal István, vitéz Forgó Ferenc, Lovász Ferenc, Lovász Menyhért, Árva Menyhért, Sántha Pál, Gergely Boldizsár, Balázs Gergely, Máthé László, Lőrincz Imre, László Ferenc és Barabás Domokos.

A délvidéki magyar nép és a székelység sorsközösségéről és közös érdekeik védelméről Radicevich Sándor mondott beszédet, aki a Szövetség kulturális és nemzetvédelmi tevékenységét is részletesen ismertette. Végül beszédében a belső arcvonal szilárdságának megőrzéséről és tevékeny nemzeti munka jelentőségéről mondott tetszéssel fogadott szavakat.

Vitéz dr. Koráni Elemér szólott ezután a hallgatósághoz. Beszédében a magyarság hivatását bizonyította történelmi példákkal, amelyek azt mutatják, hogy a magyarság mindig a legnagyobb áldozatra is kész volt szabadsága, függetlensége és keresztény hite védelmében. A most folyó világháborúban is ezeket védelmezzük azzal a megingatlatlan hittel, amellyel vitéz elődeink is forgatták a magyar kardot. Ez a törhetetlen hit biztosítja a magyarság jövőjét és fejlődését.

Vitéz dr. Koráni Elemér beszédét hosszas éljenzéssel fogadta a hallgatóság. Az alakuló közgyűlés ünnepélyességét és hatását nagyban emelték az iskolásgyermekek előadott énekszámai, akiket Kissné Merényi Jolán tanított meg.

tanított be és vezényelt kiváló rátermettséggel.

Ugyancsak most alakult meg a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kerényi fiókja is. Bódi Bálint, a Szövetség kiküldöttje ismertette a DMKSz célkitűzéseit. Az alakuló közgyűlés egyhangulag kimondta a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség megalakulását. A közgyűlés a következő vezetőséget választotta meg egyhangulag:

Elnök Horváth András, alelnök Rátka László, titkár Kollár Pál, pénztáros Rózsa István, könyvtáros Gógós László, ellenőrök Nagy Antal és Odri Márton, választmányi tagok Patai József, Faragó Péter, Marjai Ede, Mándics István, Szirmai Imre, Kertész Gyula, Nagy Sándor, Nagy István és Kurucz János.

Ezután Horváth András az újonnan megválasztott elnök köszönte meg lelkes szavakkal a tagok bizalmát. A közgyűlés a Himnusz elneklésével ért véget.

Bácsjózseffalván és Tiszaistvánfalván DMKSz. szervezőbizottság alakult

A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség szervezőmunkájának célja: minden délvidéki községben és tanyacsoporton fiókot vagy kirendeltséget létesíteni, hogy kulturális és nemzetvédelmi feladatait az egész délvidéki magyarság közreműködésével és támogatásával valósíthassa meg. Ennek a munkának jelentős eredménye újabb két szövetségi fiók szervezőbizottságának megalakulása.

Bácsjózseffalván, a népéről és papjáról egyformán ismert székely településen, vasárnap alakult meg a DMKSz szervezőbizottsága.

Dr. Németh Kálmán plébános nyitotta meg az értekezletet, amelyen Radicevich Sándor tartott beszédet a székelység és a délvidéki magyarság összefogásának a közös nemzeti és kulturális munkájának szükségességéről. Ezután az értekezleten megjelentek a következő szervezőbizottságot választották meg egyhangulag: Szervezőbizottsági elnök Körösi Mihály községi főjegyző, titkár Péter Lajos Béla községi bíró, pénztáros v. Kürtös János, szervezőbizottsági tagok Péter Sebestyén, Lőrincz Vilmos, Zagon Bálint, Borbáth Sebestyén, Papp József és Fazekas József.

Az értekezlet elhatározta, hogy a bácsjózseffalvi szövetségi fiók alakuló közgyűlését okt. 24-én, vasárnap tartják meg.

Vasárnap alakult meg a DMKSz szervezőbizottsága Tiszaistvánfalván is, ahol a Szövetség kiküldöttjeként Odri Lajos, keleti kereskedelmi főiskolai hallgató ismertette a DMKSz feladatait és hívta fel a megjelentek figyelmét a helyi szövetségi fiók megalakításának fontosságára.

Az értekezleten megjelentek a következő szervezőbizottságot választották meg egyhangulag: elnök: Fehér Mihály, titkár Pécsi Mihály, szervezőbizottsági tagok Nagy Kálmán, Kurilla József, Orosz Pál és Csiki Pál.

Tagértekezlet és nemzetvédelmi előadások

Magyarkanizsán a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség nagyválasztmányi ülést tartott amelyen dr. Lehel Pál polgármester és dr. Mál Sándor rendőrfőkapitány is megjelentek. A Szövetség központjának képviselőjében dr. Hegedüs László igazgató is résztvett az ülésen, aki foglalkozott az időszerű magyar sorskérdésekkel, majd a DMKSz kulturális és nemzetvédelmi tevékenységének fontosságára mutatott rá. Felhívja ezzel kapcsolatban a választmány figyelmét azokra a feladatokra is, amelyek a kipróbált kanizsai magyarokra várnak a székelységnek tartja a fiók átszervezését, hogy annak munkája erőteljesebbé váljék. Végül a népi iskolai ismereteket kiegészítő tanfolyamok fontosságáról szólt, amilyent Kanizsán is mielőbb meg kell szervezni.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után többen hozzászóltak a felvetett kérdésekhez, majd a választmány elhatározta, hogy az elemi iskola VI. osztályának elvégzésére szolgáló tanfolyamot haladéktalanul megszervezi és kerületenként írja össze annak hallgatóit. Horgoson a DMKSz vezetőségi értekezletén dr. Hegedüs László, igazgató adott tájékoztatást.

Veprődön, a helyi fiók tagértekezletén Kosiczki Ferenc, keleti kereskedelmi főiskolai hallgató tartott nemzetvédelmi előadást.

Kamarai tagság nélkül ügyvédi gyakorlatot folytatott

Egyhónapi fogházbüntetésre ítélték

A szabadkai törvényszék dr. Linzer Károly büntető felelőbíteli tanácsa érdekés ügyben hozott ítéletet.

Dr. Gregus Károly csantavéri lakos ellen fellejtetés érkezett, hogy üzletszerűleg zugirászattal foglalkozik. Dr. Gregus házára ügyvédi táblát is kitett és a felektől az ügyvédi díjszabásnál sokkal nagyobb összeget vett át honorárium címen. Dr. Gregus a bírósághoz is terjesztett be ügyiratokat, amelyeket cégjelző ügyvédi bélyegzővel és aláírásával látott el. A bíróságon is feltűnt az új ügyvéd neve s eljárás indult ellene miután megállapították, hogy nem tagja az ügyvédi kamarának.

Az írásbírói tárgyalásra rendőrileg kellett elővezetni a csantavéri ügyvédet, mert az idézésre nem jelent meg. Megállapította a bíróság, hogy dr. Gregus jogvézett ember, 1932-ben tagja volt a jugoszláv ügyvédi kamarának Ujvidéken, de ugyanabban az évben megszűnt tagja lenni és a felszabadulás után sem jelentkezett felvételre. A bíróság két havi fogházra ítélte.

Felelőbítés folytán került a törvényszék elé az ügy. Dr. Háberl Pál ügyész elnök beszéde után a felelőbíteli bíróság alaki okból megsemmisítette az elsőfokú ítéletet, majd egy rendbeli folytatolagos zugirászat vétségében mondta ki bűnösnek és egy havi elzárásra ítélté.

A kék és sárga cserkészek hadijátéka Budapest határában

Megtámadták a megyeri dombokat — Az éber ellenálláson meghiusult minden kísérletük — A mogyoródi pataknál volt az összecsapás

Magyeri dombok, szeptember

A budapesti cserkészkörlet most tartja őszi nagy hadijátékát, melyen több mint háromezer cserkész vesz részt. Sárga számot visel sapkáján az egyik hadsereg, kékét a másik.

— A szám jelenti a harcos «életét» — magyarázza dr. Pantol Márton kerületi vezetőtisz, a hadijáték sajtóírója. — Mi ugyanis nem puskával harcolunk, nincs fegyver a kezünkben. Ezért a lövöldözést a számok «lekiabálása» helyettesíti. Akinek számát lekiabálták — meghalt. Elestett! A »géppuskás« őrsök távcsővel vannal ellátva, sorban elolvassák a távolról közeledők számát és amikor a támadóhullám a közelbe ér, kórusban kiabálják a »meglepett ellenség imént leolvastott és feljegyzett számait. Rohamban a kézigránát papírlabda jelképezi; akit eltaláltak vele, természetesen halott. Persze sűrűn állnak döntőbírák a csatamezőn, akiknek telihatalmuk van az egyes harci helyzetekben és vitás esetekben a döntésre. Gyakran egész csapatokat állítanak ki a harcból, ha igazi háború esetén a hasonló helyzet a harccsoport megsemmisülését jelentené.

— Mi a feltevés?
— Északon, a Vác felé eső részen terül el a »kék« természeti kincsekben gazdag, de mezőgazdaságilag értéktelen ország. Már régóta vágyakozva tekintettek a »kék« a sárgák szomszédos, déli, termékeny birtalmára. Keresték az ürügyet a harcra és most végre sikerült annyira kielezni a helyzetet a hangulat felhevítése, állandó belső propaganda és kisebb-nagyobb határcsúszások révén, hogy a kék elhatározta a támadás haladéktalan megindítását. Elmondhatom azt is, hogy a kék »villámháború« akarnak a legmodernebb tapasztalatok és fegyverek felhasználásával!

10.55. Most már bármelyik pillanatban megkezdődhetnek az ellenségeskedések. A hadseregek felálltak a csatára, felfelbonták az alakulatok, a kék támadásra, a sárgák védelemre. Fent állunk a vezéri dombon, ebben a pillanatban nem esik az eső, de erős szél dagasztja a sátorponyvákat. Jól belátni innen a csatateret, persze a szemfüles haditudósítók igyekeznek innen is, onnan is valami érdekes hírt elcsípni. Azt suttogják, hogy a kék nagyszabású partraszállást fognak végrehajtani a sárgák oldalában, a Dunaparton... Viszont ellenérzhetetlen hírek keringenek a sárgák légierijéről. De már mozgás van a csataterén! Egyelőre csak a középső frontszakaszon. Sárgák nyomulnak előre, nagy gyorsasággal megszállják a demarkációs vonalat, de mintha nem is lenne szándékukban beélni magukat! Mi ez, a sárgák megelőzik a kék támadást? Egyelőre csak a jobbszárnyon van mozgás a kéknek. Repülőgépek jelennek meg, a kék vezérének. Pomáz tábornagynak a repülőgépe! Parancsot dob le, mire nagy sürgős-forgás támad a kék jobbszárnyon. Már nyomulnak is előre a kék, a sárgák nagy erőket dobnak velük szembe, ide a Duna-felől szárnyra, de a kék támadás megtorpan. Ugyanakkor azonban középen és az erdőkre támaszkodó szárnyon megmozdul a föld. Egymásután következő hullámokban félelmetes rohamokat intéz a kék sereg az ott gyöngén hagyott sárga erők ellen. Most már — persze későn — felismerik a sárgák a hadicselt és hogy az áttörést és esetleges bekerítést elkerülik, előretolt csapatokat kezdik visszavonni. »Középen megrovidítjük az arcvonalat, egy hadosztály marad az erdőben. Vége« Ezt a sárgák rádiója jelenti a félparancsnokságnak. Most már mozgásban van

az arcvonal, a hadműveletek cseppfolyós állapotban vannak, a kék harapófógszerűen nyomulnak előre...

12. A Dunaparton vagyunk figyelőállásban. Most, most... mutatja izgatottan az ide leszállt kék ejtőernyősök vezetője a vizen feltűnő és rohamosan nagyobbodó pontokat. Igen jön az inváziós flotta! Ugy látszik, igaz volt a hír a kék partraszállási szándékairól. Am a sárgák is készültek rá! Észrevették a »hajók« közeledését és most már gyors menetben nyomulnak a part felé. Persze az ejtőernyősök, akiknek feladata a partraszállás biztosítása, amíg a »vizek« hidfőt nem alkotnak, máris felveszik a harcot. Ennek fele sem tréfa! Belakerülünk a legnagyobb tűzbe. Negyvenkilencötvenhárom! — Harminchárom-huszonhat! — Tizenkilencötvenyolc! Állj! — Elkeseredett harc folyik. Ropognak a fegyverek, azaz a számok, egy-egy papírlabda süvölt át a légen, a sárgák tulerőben vannak a maroknyi kék ejtőernyőssel szemben... — Vedd le a számodat! Meghaltál! — dörög a fehérkarszalagos döntőbíró, és az »esetett hős« lógó orral adja át a számot, maga pedig megy a halottak gyűjtőhelye felé, mely másképpen fogolytábornak is nevezetik. Eközben figyeljük a kék flottamozdulatait... Ketté vált a hajó — illetve csónakhad, két helyen lesz partraszállás... — Roham! Rajtaaaa!!! A sárga csapatok fergetes rohamban megsemmisítették a kék ejtőernyősöket. Mind egy szál. Ebben a pillanatban ér partot az inváziós flotta egyik része...

— Partraszállás? Ugyan kérlek! Oda nézz! — szól izgatottan a »haditudósító különítmény« egyik tagja. Ebben a pillanatban ért partot a mogyoródi patak torkolatánál az inváziós flotta másik, az itteni harcok hevesességében elfelejtett része... A gyorsnaszádok (civilben egyszerűes kajakok) szinte belefúródnak a partszegélybe, utasaik kiugrának, robbannak, sísteregnek a ködgyertyák és egészen valóságizú, amint a sűrű füst védelme alatt, mint suhanó sziluettek rohannak be a bokrok közé a kajakokkal — bocsánat! gyorsnaszádokkal... Lázás sietséggel folyik a kihajózása a nagy csapatszálított (békében kielbootok) utasainak is.

Közben füttyül a döntőbíró az előbbi csata színhelyén. Az ott partraszállt kék megsemmisültek! Egy, csak egy legény van talpon közülük, az is menekül, szomorúan sóhajtván, hogy »bár hetvenötlet ment a csónak, csak egy maradt meg hirmondónak... Persze az itteni sárga-siker kétes értékű diadal! Mert a mogyoródi pataknál partraszállt tömegek már széles fronton előnyomulásban vannak az országot felé! Az előbb győztes sárgák most már igyekeznek elszakadni a feltartóztathatatlanul nyomuló kék »kommandó-csapatok«-tól, hogy az országot feladva egyesüljenek a szárazföld belsejében küzdő csapatokkal.

A kék közben messze délre vetették vissza a szárazföldi sárga hadakat. Hiába volt a sárgák minden erőfeszítése, még a légierő példátlan arányú bevetése is. A sárga repülő lélelmetes zugsákkal állandóan támadják a kék támadó oszlopait. A csatátér megdőbentő képet mutat a földön és levegőben tomboló ádáz küzdelemtől. Egyszerre érkezett meg a döntő küzdelem színhelyére a kék inváziós hadsereg és a szárazföldi haderő... Főt vezértábornagy elesett, a sárga hadvezetőség elvesztette áttekintését a helyzet fölött. A háborút megnyerték a kék!

Nem alamizsnát, önkéntes adományt

A hét végén országszerte Vöröskereszt napokat rendeznek és ismételen kopogtatnak a jószívű emberek vendégszerető aijaián. Az egyesület jelentkezik, amelynek munkáját elesleges bővebben magyarázni és külön is megindokolni, hogy milyen célokra kér támogatást. A Vöröskereszt talán az egyetlen egyesület, amellyel szemben senki sem maradhat érzéketlen, hiszen jogos igényével még senkit nem utasított el.

A háboru velejáró következménye hogy mindgyakrabban kell igénybevenni a társadalom áldozatkésztségét. Az ötödik tél köszönt be hamarosan a második világháboru megindulása óta s minél jobban elhúzódik a háboru, annál többre van szükség. A háboru szenvedést és fájdalmat okoz, értékeket pusztít el, családi tüzhelyeket rombol szét és amerre elvonnul csak panasz és jajszó hallatszik. Magyarország eddig abban a szerencsés helyzetben volt, hogy elkerülte a háboru perzselő tüze, s ha a szél néha-néha elénk is sodorta a zsarát-nokokat, háztetőnk nem gyulladt ki, mert gondosan őriztük családi tüz-lyünk. A Vöröskereszt ennek ellenére csodálatos teljesítményt nyújtott, hiszen harmadik éve, hogy a mi fiaink is résztvesznek a messze orosz pusztákön folyó hadműveletekben. A magyarság is ontja drága vérét az orosz elleni küzdelemben s a harcokban való részvételünk olyan következményeket támaszt, amelyek teljesítése elsősorban a Vöröskereszt feladata. Idehaza gondoskodik a sebesültek, betegek ápolásáról, odakint pedig támogatja, szervezi őket. Az itthonmaradt szegénysorsu családról sem feledkez meg az egyesület, amely *temérdek könnyet szakított fel jótékony ténykedésével, sok helyen enyhítette a fájdalmat és*

igyekezett elviselhetőbbé tenni az élet megpróbáltatásait.

Most megint néhány napra megjelennek az utcán a Vöröskereszt derék hölgyei, hogy azzal a buzgalommal és önzetlenséggel, amely munkájukat jellemzi, kérjenek az egyesület számára. *Nem alamizsnát, hanem jószívvel felajánlott adományt* Nincsen szükségük olyan összegekre, amelyeket kényszeredetten és rosszkedvűen ajánlanak fel, ha minden fillérnek meg is van a helye. *Mindenki örömmel és boldogan adjon azzal a tudattal, hogy egyik legszentebb kötelességét teljesíti. Jobb célokra magyar ember nem dolgozhat. Akármennyit adunk, még mindig kevesebbet adunk, mint amennyit a Vöröskereszt megérdemel munkáival, minden magyar ember érdekében kifejtett ténykedésével.* Ha minden érzőszívű polgára az országnak leadja a Vöröskeresztnek szánt összeget, akkor megelégedéssel állapíthatják majd meg, hogy hűséggel és becsülettel teljesítettük kötelezettségeinket. A fillérekből, a szeretettel és jószívvel felajánlott összegekből jönnek össze azok a százazrek és milliók, amelyekre a háboruban álló országban a Vöröskeresztnek szüksége van. Adjunk kérs és unszolás nélkül, mert jócélra adunk és soha nem tudhatjuk, hogy magunk is mikor szorulunk a Vöröskeresztre. *A Vöröskereszt mindenkié és mindig nyitva állnak aijai a segélytérők számára.* Mindig ez lebegjen a szemünk előtt, amikor az utcákon megpillantjuk az ismerős Vöröskereszt gyűjtőládákat és a hölgyek megállítanak, hogy adományokat kérjenek. Adakozni a legszebb emberi kötelesség s az, aki lelki szükségéből és nem kényszerből ad, az az emberi szolidaritás mély érzéséről tesz ismételen tanubizonytságot.

Pedig a sárgák kitünő kémszervezetel is dolgoztak. Izzalmas kalandja volt az egyik kiscserkésznek, kitüntetés is kapott érte. Bán Géza, a 199. Madách-csapat cserkése.

— Az ugy volt, — meséli élénken, — hogy egyszer csak egy gyanusan viselkedő hölgy jön hozzám, hogy mondjam meg, hol a kék főhadiszállás. Erre én azzal, hogy majd megmutatom, bekisértem egy sátorba. Kértem a számát, Hü, olyan zavarban volt! végre előhúzza a táskájából. Erre egy gyorsan megírt jelentéssel odavittem a félparancsnok urhoz...

A lefűltt kémmő közben vidáman nevet itt mellettem. Ő is a »haditudósító század« tagja, ez egy kis kiruccánása volt, — a játékezetőség engedélyével...

Még gyorsan megkérdézzük a diadalmas vezért, Pomáz tábornokot, akit harci dísz nélkül vitéz Bánati Gézának hívnak és még akkor is harcias foglalkozása van: repülőfőhadnagy. Nyilatkoz-

zék a győzelemről.

— Boldog vagyok, — mondja büszkén, — hogy az ellenség által típort földet felszabadíthattam, katonáimat dicsőséges győzelemre vezethettem és ezzel évszázadokra biztosíthattuk nemzetünk dicsőségét!

Ezzel szemben a sárga vezér, Fót fájdalomdíjjal egy frissen fogott, szép rőt-barna — nyuszt kapott ajándékba. (Az ajándékozók udvariasan bizonyítják: világért sem célzás!)

Zuhog az eső. De kipirult arcú fiúk hallgatják az eredmény hirtetést. Mind-egyik érzi, hogy a vidám játék, a lovazi torna, előkészület a komoly jövődöre, a honvéd-feladatokra.

Megérdemlik a kitüntetés, amit a nap emlékére kaptak, a vitéz harcosok mindnyájan. Kékek és sárgák, »halottak« és »élők«.

Jó munka volt?

Sándor András

A Délvidék fürdőügyi, vendégforgalmi és közlekedésügyi viszonyai

Október 9-ikén és 10-iken széteskörü értekezletet tartanak Ujvidéken

A Baross-Szövetség újvidéki fiókjá élénk figyelemmel kíséri a Délvidék fürdőügyi, vendégforgalmi és közlekedésügyi viszonyait. Ezzel kapcsolatban október 9 és 10-ikére nagyszabású értekezletet hívott össze az időszéri kérdések megtárgyalására. Az értekezletre meghívták az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal, az Országos Vendégforgalmi Szövetség, a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülöhelyi Bizottság, a Budapesti Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal, továbbá

az érdekelt délvidéki városok és községek, valamint a délvidéki Baross-fiókok képviselőit is.

Az értekezlet október 9-ikén szombaton délután kezdődik, vasárnap délelőtt folytatják az értekezletet, délután pedig az előadók és a kiküldötték Ujvidék város idegenforgalmi hivatalának vendégeként meg tekintik a várost és környékét. Vasárnap este a Fürdőpark szállójában megrendezendő társasvacsera fejezi be a kétnapos értekezletet

Elkészült id. Eber Sándor festőművész legújabb freskója a bajai józsefvárosi templomban

A kalocsai egyházmegye legnagyobb freskója értékes művészeti alkotás

A napokban fejezte be id. Eber Sándor a bajai józsefvárosi templom számára készült Szent József kompozícióját. Ennek az alkotásnak szép sége, s magas művészi értéke méltán ejthette bámulatba nemcsak Baja város közönségét, hanem a hozzáértő szakértőket is. A közelmúltban tekintette meg Baja városának a legújabb műkincsét dr. Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, a vármegyei és városi előkelőségek kíséretében, s valamennyien nagy elragadtatással nyilatkoztak a látotokról. Az őszi bérnyelések alkalmával pedig Grósz József kalocsai érsek fejezte ki őszinte csodálatát és nagyrabecsülését id. Eber Sándor festőművésznek, eddigi munkásságáért, s főképpen legújabb alkotásáért. A Szent József, kompozíció egyuttal a kalocsai egyházmegye legnagyobb méretű valódi freskója.

A kiváló művész nem a szokványos Szent József típust ábrázolja, amint a názáreti ház magányában szerény munkásként dolgozik. Freskójának tárgya inkább a megdicsőült Szent József, a patriárák mestere, amint mennyei látomásként, égi fény kéve sugárzóan, felhőzetben állva jelenik meg, vállain a megdicsőült patriárák biborpalástjával, karján a csodálatosan szép gyermek Jézussal, a szent férfiú tisztaság jelképével. Felettük a magasban stilizált felhőkön a Szűzanya térdel, összefont karokkal, s csodás gyengédséggel tekint le a Szent Családra. A felhőzet egyéb részein szebbnél-szebb férfi és női alakokkal ábrázolt angyal-sorozat tartja kezében a dicsőült polgári munka eszközeit: a fűrészt, gyalut, szekercét, kalapácsot. Lenn a hódoló nép csoportja, mely élén a lelkipásztorral Szent József oltalmába ajánlja templomát s egyházközségét. A művész ügyes leleménységgel válogatta össze épen azokat a munkás és osztálytípusokat, melyek a józsefvárosi hívőkre oly jellemzőek. Találunk fiatal erőteljes kubikos földmunkást, öreg földművest, iparost, katonát. A másik oldalon egy gyönyörű szép szál magyar földművest családostul, továbbá egy intelligens férfiut, egy törődött öreg munkást látunk. Szinte zavarba jönnénk, ha meg kellene mondani, hogy a felsoroltak között melyiket tartjuk a legkiválóbbnak. Szent József mint főalak, már impozáns méreteinél fogva is lenyűgözően uralkodik az egész templomon. A kis Jézus viszont derült színeivel, s gyermeki szépségével valóságban középpontját alkotja az egész kompozíciónak. Szép ellentétként ott ragyog mögötte a főalakban kiemelt Szent József tiszteletreméltó, komoly patriárális arca, a szent szerénynek finom árnyalatával. A talicska mellett álló fiatal kubikos nemes profilja, önmagában bizó, szép magyar legényarc, katonája csupa erő és fegyvermezetség, földműves fiatal parasztja izzig-vérig magyar, daliásan szép, valósággal a magyar föld őstelevényéből nőtt ki, feleségének, gyermekeinek, élénk képével. Két öreg magyar parasztja meg egyenesen meghatóan szép. Az egyik magyaros díszítésű szürben a baloldalon térdel. Kiszikkadt, ráncos arca, pár szál ősz haja, áhitattal a magasba emelt két csontos sovány keze csupa öserő, a művészet legjavából. Ilyen szépet talán csak Székely Bertalan tudna festeni. Ellentétként megtaláljuk a kén tulsó szélén az öreg magyar ember másik típusát.

ahol egy öreg magyar paraszt állva imádkozik, meggörnyedt vállakkal, összekulcsolt kezekkel, könnybeáztatva szemekkel, az őszinte áhitatnak olyan kifejezésével, melyre csak egyet mondhatunk: abszolút művészet.

A mű mint kompozíció is kiváló. Az egyes alakok elhelyezése, méretei, arányai a lehető legszerencsésebbek. Rajztechnikája szinte felülmúlhatatlan. Festészetének művészi iránya a legnemesebb értelemben modern. Színkeverékeivel teljesen új utakat nyit meg. Kutatja és felhasználja a napról-napra fejlődő festékek iparok legújabb színhatásait és lehetőségeit, melyek uiszerőségükkel a legkellemesebben lennek meg, ugyan ekkor minden uttörő modern vonása mellett is hűségesen őrzi a történelmi freskofestészetnél annyira megcsodált Székely Bertalan hagyományokat az erőteljes, kicsiszolt rajztechnikát a stilizáltság mellett is szigorú művészeti anatómiát és legfőképpen a léleknek és szellemnek ragyogóan szép és zseniális ábrázolását.

Napjainkban, mikor a keresztény világ egymásután sirathatja és temetheti el a legszébb műkincseit, melyeket a háború barbár keze összezúzott, erkölcsi nyereségként kell elkönyvelni, hogy ez a mű egyáltalán létrejöhessen. Kiáltó bizonyítéka ez a magyar kultúra élni akarásának, s a magyar östehetségnek. Különös elismerés illeti meg a templom agilis plébánosát, hogy szerény viszonyok között élő hűvel evgyütt az anyagiakat előteremtette. Ugyancsak elismerést érdemel a magyar honvédség bajai utászszázada, melynek derék tagjai az állványozáson kívül az összes kőművesmunkákat magukra vállalták. A legnagyobb elismerés és köszönet mégis a kiváló művész, id. Eber Sándor illeti, aki minden üzleti szempontot félretéve, időt, munkát, fáradságot nem kímélve, művészele legjavát adta, sokkalta, de sokkalta többet, mint amennyit szerény honoráriuma jelentett. Műértő szakemberek a kép anyagi értékét sokkal többre becsülik.

(y. z.)

Idejében takarítsuk be a kukoricaszárát

A földművelésügyi minisztérium felhívása a gazdálkodókhöz az állattáplálék megfelelő átteleltetése érdekében

A szárazság miatt az idén kevés takarmány termelt az egész országban, de különösen az Alföldön. A közelítés szempontjából rendkívül fontos az állattáplálék megfelelő átteleltetése. A földművelésügyi miniszter ezért felhívja a gazdálkodókat, hogy olyan takarmányt is használjanak fel, amely eddig veszendőbe ment. Különösen nagy gondot takarítsák be a kukoricaszárát. Az október végén és novemberben betakarított szár egyenlő minőségű a régi szénával, a novemberi a szalmával egyenértékű, a decemberben és még később betakarított kukoricaszár pedig már csak tüzevaló. Ne késlekedjék senki, hanem idejében takarítsa be a kukoricaszárát.

Rendelet jelent meg, amely lehetővé teszi az erdei legeltetést és makkoltatást is. A gazdálkodók jelentkezzenek az erdőbirtokosoknál és használják ki ezt a lehetőséget.

A földművelésügyi minisztérium vasárnapi gazdasági rádióadásában október 3-án szakszerű tanácsokat kapnak a gazdálkodók ebben a kérdésben, hallgassák minél többen a rádiót és fogadják meg a szakszerű utmutatásokat.

HIREK

Rövidesen megjelenik Boldog Margit szenttéavatásának határozata. Vatikánvárosból jelentik: Az Osservatore Romano értesülése szerint rövidesen megjelenik a ritusok kongregációjának határozata, amelynek alapján szentté lehet majd avatni árpádházi Boldog Margit magyar királyleányt. A szentnyilvánítás pápai bullával történik, amelyet az összes kuriális biborosok aláírnak.

Mi lesz a szerepe Sforza grófnak? Washingtonból jelentik: Az amerikai külügyminisztérium közölte, hogy gróf Sforza felhatalmazást kapott, hogy vizsdatérien Olaszországba. Hozzáfűzték, hogy ha a gróf visszatér, ezt csupán saát kezdeményezéséből teszi, nem mint a szövetségesek képviselője. Az algiri rádió szerint Sforza táviratot intézett Badogliohoz és teljesen szolidárisnak nyilvánította magát azzal a kiáltvánnyal, amelyet a tábornagy intézett az olasz néphez.

Szorongórohamot látszottak és beleszort egy kisfiú a pajtásába. Sulyos gyermekszerecsellenség történt Marosvásárhelyen. Gombos János 7 éves gyermek katonásként játszott Bajkó János 12 éves barátjával. A játék hevében elhatározták, hogy a fapuskák végére szorongóként egy-egy bicskát erősítenek és »szorongórohamra« mennek. Gombos János a fapuska végére erősített bicskát teljes erővel Bajkó János mellébe szurta. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a szúrás a baloldali mellkast érte, de szerencsére a szívet nem sértette meg. A gyermek állapota súlyos.

Kétéves gyermek a talált tárgyak osztályán a szabadkai rendőrségen. A szabadkai rendőrségen a talált tárgyak osztályán csütörtökön nagy volt az érdeklődés és a tolongás. A rendőrség ugyanis élőlényt, egy kétéves kisgyermekét »vett át megőrzésre« és ez okozta a nagy érdeklődést. A szabadkai rendőrség mindenestre gondban van a gyermek elhelyezését illetően: a menhelyen ugyanis csak 5-12 éves gyermekeket vesznek át és derék rendőreink most nem tudják, mi legyen a gyermekkel. Ami a gyermek megtalálásának történetét illeti, az eléggé komplikált. A bácsbokodi csendőrség ugyanis őrizetbe vette a gyermek anyját, Kolompár Teréz harminckilenc éves cigányasszonyt bizonyos gyanuok miatt és az asszony egy óvatlan pillanatban egyszerűen megszökött a csendőrségtől otthagyva gyermekét. A csendőrök erre behozták a gyermeket Szabadkára és átadták a rendőrségen a talált tárgyak osztályán. A rendőrségen az érdeklődők között már voltak olyanok, akik hajlandóak voltak és kora ellenére szokatlanul becsüdes gyermekeket további intézkedésig magukhoz venni. A rendőrség azonban végeredményben nem tudja, mit csináljon a legfiuresabb talált tárgyyal.

Nyolcvan éves ember holtteste a kunbajai határban. Kunbajai határban az egyik szárkup mellett nyolcvan év körüli munkáskülsejű elgyengült embert találtak. Már alig volt benne élet, úgy hogy a kérdésekre sem tudott felelni. A kórházba akarták szállítani, de utközben meghalt. Dr. Tumbász tavankuti városi orvos megállapította, hogy az öregember végelgyengülésben halt meg. Miután személyazonosságát sem tudták megállapítani, holttestét a szabadkai kórház hullakamrájába szállították.

Amerikai lap véleménye keleti frontról. Genfből jelentik: A Newyorki Herald Tribune katonai szakértője a keleti hadszíntér helyzetét vizsgálva óva int attól, hogy az amerikaiak túlbecsülik a német elszakadási mozdulatok jelentőségét. A német visszavonulásban figyelemreméltó ügyesség és teljes rend állapítható meg, a szovjetnek nem áll módjában jelentékeny számu foglyot ejteni. A német hadseregek érintetlenek és sok védelmi állás birtokában vannak — állapítja meg az amerikai szakértő.

PRO PATRIA

Bácsjászófalva székely telepés községének újabb hősi halottja van. PÉTER ANDRÁS honvédtusnár szeptemberben az orosz harctéren életét áldozta hazájáért. A második világháború második jóssefalvai halottja.

Bácsjászófalva lakosága kegyeletos ánnoság körében adozott az Országzászló előtt a hőse, fiatal hősi halottjának.

A fővárosi gyermekek vidéki üdültetése

Az első csoport már el is hagyta Budapestet

A Magyar Országos Tudósító jelenti A polgármester az ideji év megnyitására elmulasztásával kapcsolatban a kormány kívánságának megfelelően felhívta a budapesti családokat, hogy 5-15 éves gyermekeiket a légi veszélyre való tekintettel küldjék vidékre. Elsősorban azokat a gyermekeket viszik üdülni, akiknek családientartói légi veszély esetén alkalmaztatásukból kifolyólag lakóhelyüket nem hagyhatják el. Az üdülő akció során a gyermekek megfelelő felügyeletéről, egyéni és csoportos kihelyezéséről gondoskodás történt.

A gyermekek jelentkezése most folyk és a jelentkezés alapján a fővárosban szerdán összeállították az első csoportot, amely este 8 órakor a soproni vonattal elhagyta Budapestet.

Levente zékház és Mabi bérház épül Zomborban

Dr. Deák Leó főispán elnökségével ülést tartott a törvényhatósági bizottság

Zombor város törvényhatósági bizottsága szerdán délután közgyűlést tartott és 20 pontból álló tárgysorozatot tárgyalta le. A polgármesteri jelentés után dr. Reich Tamás bizottsági tag a buza és a napra forgó elraktározásának ügyét tette szóvá és kifogásolta, hogy a bizottsági tagok a közgyűlés iránt nem igen érdeklődnek. Dr. Veszelszky József a város husellátásának ügyében szólalt fel. Dr. Deák Leó főispán megnyugtató válasza után tértek át a napirend tárgyalására. A vásárok napját március, május, augusztus, november utolsó péntekjén és szombatján tartják. Elfogadta a közgyűlés a vigalmi adóról szóló szabályrendeletet. A légaltaimi szolgálat átszervezésére a város 93.774 pengő hitelt vesz fel.

A vármegyei közúti gépek elhelyezésére megfelelő gépszint építenek és erre a célra a város 2000 négyzetöl területet ajánlott fel. A Jakobsics-féle ház telkét bérpalota építésének céljára a MABI-nak adományozza a város. A városi Várossy Gyula utca helyett az idén a Gömbös Gyula utcát építik ki. Papp Gyula zombori vállalkozónak az Apponyi- a Fonoda- és a Dob-utcát. Piszárevics Sándor és Társa bajai vállalkozónak a Jókai-tér, az Evangélikus-utca a Mussolini-, Rövid és Schwedel József utcák átközvezését adták ki. A világító áram díját 25. az ipari áram áramdíját 41.85 százalékkal emelik ezúttal. A világító áram díja ezzel kilowattóránként 1.50 pengő. A Leventeszékház építését 67.160 pengőért adták vállalatba.

A városi székház átalakítási munkálatait 155.454 pengőért vállalatba adták. Az iparos és kereskedő tanonciskola szakosították.

— **A szabadkai újoncok bucsuztatója.** A Katolikus Legényegylet értesíti tagjait, hogy az október 4-ikén bevonuló újoncok szombaton este nyolc órakor tartják bucsuztatójukat az egyesület helyiségében. A bucsuzón minden tagot szívesen látnak. — Az asztalitenisz-szakosztály vezetői kérik az összes asztali teniszezőket, hogy pénteken este fontos ügyben jelenjenek meg a legényegyletben.

— **Gandhi 75 éves.** Bangkókból jelentik: Október 2-án, Gandhi 75-ik születésnapja alkalmából Kelet-Ázsia valamennyi hindu közösségében lelkes ünnepeket rendeznek. Minden jelentősebb városban nagygyűléseket, angol- és amerikaiellenes felvonulásokat tartanak és felvonulnak a hindu nemzeti hadsereg alakulatai is.

— **Jogerős a szabadkai IBUSz sikkasztóinak büntetése.** Megirtuk, hogy Vass Józsefet, a szabadkai IBUSz volt megbízottját közel 100 ezer pengő elikkasztása miatt hat hónapi fogházbüntetésre ítélték. Az ítélet ellen nem érkezett fellebbezés, így az jogerősre emelkedett s Vass nem sokára kiszabadul miután büntetését kitöltötte.

— **BÁCSJÓZSEFFALVAI HIREK.** A népművelési tanfolyamokra október 10-ig Takács Lajos népművelési gondnoknál lehet jelentkezni. A tanfolyamok elvégzése után vizsgát tehetnek a hallgatók. Lesz külön magyar népművelési tanfolyam is, vezetője Deme József állami tanító. — A vármegyei iskolán kívüli népművelési bizottság újabb 55 kötet könyvet adományozott a község népkönyvtárának. Aki a legtöbb könyvet olvassa, külön jutalomban részesül. — A női-kola 5-ös osztályában a tanítás pénteken megkezdődik. — A vasárnapi levéte bajnoki mérkőzés a Szabadka-Napnyugati Fiók-egyesület visszalépése folytán elmarad. — Az élelmiszerjegyek osztása a községében megkezdődött.

— **A bácsföldvári levétegyesület hírel.** Bácsföldvárról jelentik: Dr. Fehér Elemér elnökelete alatt a levétegyesület választmányi ülést tartott. A választmány a bajnoki mérkőzésekkel kapcsolatban fontos határozatokat hozott. Megalakult a fegyelmi bizottság amelynek tagjai az elnök, az ügyész, a csapatkapitány és a főoktató. A választmány felhívással fordult a vendéglősökhöz és figyelmezteti őket, hogy 16 éven aluli fiúknak szigorúan tilos szeszes italt kímélni. Aki a tilalmat megszegi, attól megvonják a kímélesi engedélyt, a levétegyesület vezetőségének jelentéstétele alapján.

— **Wolframház Spanyolországban.** — Spanyolországban igen tekintélyes wolframtelepek vannak, amely már az első világháborúban is felkeltették a nagyhatalmak érdeklődését, azután a fegyveres merültek és az újabb világháború utól eddig nem is sejtett értéket adott ezeknek a telepeknek. Mint egyik müncheni újságban olvashatjuk, újabb lelőhelyek felfedezése számtalan kalandort csalogatott ide, úgyhogy valószínűleg wolframházról, beteges epidémiáról beszélhetünk, épenugy, mint az aranyláz idejében. A wolframkeresők között akadnak marhakereskedők, ügyvédek, bikaviadarak és földművesek épugy mint egyéb foglalkozású ághoz tartozó egyének, amelyeknek csapata állandóan mint valami hangyaboly vonul a centrum felé. Némelyek megkísérik, hogy szerencsés lelet esetén a zsákmány egy részét harisnyákban, nadrágban és a legkülönfélébb helyeken dugják el, így akariák ugyanis a törvényesen megállapított bejelentési kötelezettséget legalább részben kijátszani. A falvakban a lakosságát a munkaidő alatt hivatalosan ellenőrzik, nehogy nagy mennyiségű wolframérc kézalatt eltűnjék. A napi lelet mennyiségét illető jelentésekkel egyidejűleg igen sok legendászerű kőszá hírel szárnyra. Barrucopardi jelentések szerint ezeken a vidékeken naponta átlagban egy tonna a wolframérc nyereség, aminek havi ellenértéke mintegy 9 millió pezétának felel meg.

A francia tragédia

Kormányok és vezérkarok kulisszatitkai

A megélhetés napi gondjaiban agyonhajszolt ember figyelme vajmi ritkán terjedhet ki a rohanó események „miért?—jére, vagy »hogyan?—jára, különösen nem a háborús eseményekkel kapcsolatban, amelyeknél a dolgok természete magával hozza, hogy a »hogyan« és »miért?« majdnem mindig a háttérben történik, zárt ajtók mögött a diplomácia úgynevezett »kulisszatitkai-ként.« Ezeket a kulisszatitkokat hétpéces lakat őrzi és sokszor örökidőkre rejtve maradnak a kíváncsi ember szeme előtt.

Kit ne izgatna a rejtett kulisszák világába betekinteni és világrengető események titkaiba behatolni?

Franciaország legyőzésekor Párisba vonuló német csapatokkal **Kranz Herbert** is Párisba kerül, ahol a világosfényű riporter is a szemlélődő kritikus lelki adottságaival jár az események nyomába, hogy a titkos diplomácia háború előtti cselekedeteinek, háború alatti küzdéseinek s az ezzel kapcsolatos »nagy élet«-nek feltárással találja meg az eseményeknek azt a láncolatát, amely a francia összeomláshoz, ennek a nagy háborúnak legnagyobb tragédiájához vezetett.

A **Centrum** kiadóval Rt. kiadásában most megjelent »A francia tragédia« című vaskos kötetben, mintegy gígászi riportban vonultatja fel a kitünős szerző a nagymultú francia nemzet tragédiáját, megszámlálhatatlan személyi intrikákkal, ledér barátnők befolyásával terhes erkölcsi fertőzést, megvesztegetett, lepenézelt politikusaival, minisztereivel és mindezek felett a világszámű modern ganszternak: Staviszkynek a francia életre gyakorolt politikai befolyásával fűszerezve, felidézve, mintegy a dantei inferno minden rettentő borzalmasságát olyan erővel, hogy az olvasót szinte félelem fogja el, vajjon a háború előtti események nem lettek-e egyben Franciaország jövőjének is sirásai.

Szerzője nem kímélte a fáradságot, amikor minden kis esemény forrásáig hatolt. Párisban és a többi nagy francia városban könyvek, akták, újságok tömegét tanulmányozza, rengeteg franciával beszél, clyanokkal, akik hivatali állásuknál fogva a legközelebről figyelhetik meg a háború előtti politika eseményeit és a rövid, tragikus hadiárakat lefolyását: személyes kutatásait kiegészíti francia íróknak azóta egyrészt könyvalakban, másrészt folyóiratok hasábjain megjelent élménytudósításával. Mindezek előtt azonban, első sorban diplomáciai aktákra támaszkodik, hogy az eseményeknek minél hübb képét tudja adni.

Ez a gígászi riport önmagukban szürke tényekre támaszkodik bár, mégis olyan színes és hallatlan drámai feszültségű, mint maguk a világra szóló események, sőt, mint a legizgalmasabb kaland-regény.

Az izléselesen kiállított, számos képpel díszített vaskos kötet **Kail József dr.** fordításában igazi nyeresége a magyar könyvpiac háborús könyveinek.

Az V. Légtalmai körzet parancsnokainak figyelmébe!

Az V. légtalmai körzet irodáját 1943. október hó 4-én, hétfőn nyitom meg. Ez uton hívom fel ab V/1—150 számú házcsoporthoz parancsnokainak és helyetteseinek figyelmét arra, hogy a körzet irodája — az eredetivel eltérően a Szent György téri iskola helyiségében van.

Személyes jelentés és panasztétel minden kedd — csütörtök és szombati napon d. u. 4—7 óráig.

Pataki László s. k.
körzetvezező

— **Miért van hushány Zentán?** Zentáról jelentik: A közlekedési hivatal közlése szerint a hushányok az az oka, hogy szeptember hónapban engedélyezett 310 sertésből csak 88-at vágtak le és átlag súlyuk az eddigi 140 kiló helyett csak 125 kiló volt. A város hushállatása október hónapban feltétlenül javulni fog.

— **Sok a korcsma Kishegyesen.** Kishegyes községnek 26 korcsmai üzeme van, ami a törvényes előírás szerint a lakosság számarányához viszonyítva sok. A illetes hatóságok most 11 korcsmát értesítettek, hogy a törvényes rendelkezések alapján megvonják tőlük az italmérségi engedélyt. Az érdeklő korcsmárosok a határozatot megfélebbezték.

Tanári áthelyezés. Sasady Lujza szabadkai m. kir. áll. leánygimnáziumi h. testnevelési tanárt a vallás- és közoktatási miniszter október 1. hatállyal Pécsre helyezte át. Az idő rövidsége miatt ezúton mond búcsút ismerőseinek, kartársainak és szeretett tanítványainak.

— **UJVERBÁSZI HIREK.** Az adóhátralékot ki kell fizetni, mert különben a lefoglalt tárgyakat elárverezik. Az adóhátralékosok járlevelveiket csak lefoglalva kaphják ki és sertésvágási engedélyt is csak azok kaptak, akiknek adója rendezve van. — Október 7- és 11-ike között mérlegeltesítés lesz a község háza udvarán. Felhívják az összes mérlegtulajdonosokat, hogy a fenti napokon mérlegeik bemutatására okvetlenül jelenjenek meg. — Október 4-ikén bucsuzik Ujverbásztól az SS kötelekbe önként jelentkezett 800 önkéntes. A bucsuztatáson résztvesz dr. Baschi, a német népcsoport vezetője. — A tanítás az összes verbászi elemi iskolákban szerdán megindult.

Szabadka sz. kir. th. város polgármesteri hivatali katonai ügyosztálya.
38.560/1943. pu. sz.

H I R D E T M É N Y

az 1923. évfolyamu állításkötelesek sorozásáról.

A Honvédelmi Miniszter Ur 39.889/eln. 10—1943. H. M. számú rendeletével elrendelte az 1923. évi születésű állításkötelesek sorozását, valamint mindazokét, az 1895—1922 évi születésű hadköteleseket, akik eddig a reájuk néve kötelező sorozáson bármilyen okból nem jelentek meg. Felhívom az 1923. évi születésű állításköteleseket, hogy a f. év szeptember hó 30-tól október hó 11-ig tartandó főszorozáson megjelenni tartoznak. Megjelenni tartoznak továbbá azok az 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921 és 1922 évi születésű férfiak, akik még 1941. évi augusztus hó 15. óta magyar sorozóbizottság előtt nem voltak, valamint a jugoszláv hadseregben 1941. évi április hó 1-e előtt 2 hónapos összefüggő katonai kiképzésen nem vettek részt.

Sorozáson megjelenni tartoznak azok is, akik idegen állampolgárságukat szabályszerű állampolgársági igazolvánnyal vagy érvényes utlevéllel igazolni nem tudják.

A sorozás sorrendje a következő:

Mindazok az 1923. valamint az 1895—1922. évfolyamu állításkötelesek, akik sorozási idezést kaptak, az idezésen feltüntetett időpontban reggel 7 órakor a Népkör István-u. 11. szám alatti helyiségében tartoznak megjelenni.

Azok az 1923. valamint 1895—1922 évfolyamu állításkötelesek, akik sorozási idezést nem kaptak, de a fentiek szerint sorozáson kötelesek megjelenni, folyó év 10-én reggel 7 órakor a Népkör István-u. 11. szám alatti helyiségében tartoznak megjelenni.

Aki a sorozáson nem jelenik meg, az 1939. évi. II. t. c. 177. §-a. 2. pontja alapján vétséget követ el és a büntetés 2 évig terjedhető fogház.

Szabadka, 1943. évi szeptember 27.

Dr. Mócsy István s. k.
polgármester h

Tudja-e Ön?...

...hogy némely középső-afrikai néger törzsnél rendkívül nagy illetlenségnek számít, ha valaki kérdésre nemleges választ ad. Ezek a négerék, még abban az esetben is, ha a kérdés tartalmának az ellentétéről vannak meggyőződve, mindig igennel felelnek. Ez a szokás a régebbi időkben az afrika-utazók részéről igen sok félreértésre adott alkalmat és innen van az, hogy a régebbi utazók jelentései gyakran nem felelnek meg a valóságnak.

...hogy az egyik ismert filmszínész kiszámította, miszerint huszonkétszer kellett a filmvászonon meghalnia. Több-ször lojtatták meg, lötték le, mérgezték meg, egy alkalommal gránát tépte szét, egyszer pedig a tengerbe fulladt. A halálesetek között az is szerepel, hogy az ablakból kiesve csigolyatörést szenvedett. Természetes halállal csak két alkalommal kellett az élők sorából távoznia.

...hogy a villany és a gázvilágítás bevezetése előtt a színházakat fagygyertyákkal világították. Ez a világítási mód szükségessé tette, hogy az előadás közben egy ember időről-időre megjelenjen a színpadon, hogy a gyertyákat rendbehozza, elűjja, ismét meggyújtsa, stb. A gyertyakezelők között több akadt akik különös ügyességgel végezték feladatukat. Nem épen költőinek mondható hivatásuknak annyi ügyességgel, sokszor akkora bájjal tettek eleget, hogy működésüket nem egyszer a közönség tetszésnyilvánítása kísérte. Megtörtént, hogy egy-egy kevésbé érdekes színelőadás alatt csak a fénykezelők kaptak tapsot, míg a színészek elismerés nélkül voltak kénytelenek a darabot végigjátszani.

...hogy, még a mai háborús időkben a városokat általában gondosan elszőntetik addig a középkorban épen megfordítva volt a helyzet. Németországban például bekezdőkben a városok utcáit egyáltalán nem világították meg. Csak háború idején és ha ellenséges veszély fenyegetett, akkor volt szigorúan elrendelve, hogy minden háztulajdonos háza előtt egy szu-rokfenyőt, vagy más alkalmas világító berendezést köteles elhelyezni.

...hogy az úgynevezett világító baktériumok, amelyek legtöbbször a rothadó halhusban keletkeznek, a hal kimulása után körülbelül 80 óra múlva kezdenek világítani. Azután fényük 100 órán keresztül állandóan erősödik és miután elérték legnagyobb fényerejüket, ezzel a fényerővel még negyvenkét órán át világítanak. Csak ezután kezdenek lassan homályosodni, mindaddig, míg a baktériumok végleg el nem pusztulnak. A számítások szerint 50 billió ilyen ezredmilliméter átmérőjű élőlényre van szükség ahhoz, hogy a fény egy »gyertya« fényerősséget érjen el.

...hogy a híres szépségű Kleopátrának Caesar szeretőjének háziorvosa, urnőjének rheumáját eddig ismeretlen módon, elektromossággal gyógyította, aminek lényegéről abban az időben az emberek természetesen még semmit sem sejtettek. Az orvos valószínűleg valamilyen elektromos halat helyezett Kleopátra fájós tagjaira, ami pillanatszerűen tökéletes hatása gyógyítást eredményezhetett. (MN)

Kistejgyűltő tanfolyam tartása.

A m. kir. Középkori Gazdasági Tanintézet Ujvidéken a m. kir. Földművelésügyi Minisztérium megbízásából kistejgyűltő m. kir. tanfolyamot rendez. A tanfolyam 10 tanítási hónapból áll és 1943. október 11-én kezdődik. A tanfolyamra jelentkezési határidő szeptember hó 30. Ezzel kapcsolatosan értesitem az érdekelteket, hogy az aki az engedélyhez szükséges képesítést meg nem szerzi teipari engedélyt elveszti.

Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt hivatalom (Városláza II. 123.)

Szabadka, 1943. szeptember 27.

Zeidl János s. k.
városi m. kir. gazdasági felügyelő

— **DMKSz műsoros estje Regécén.** A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség regőcei fiókja műsoros estet rendezett a Vöröskereszt-javára. Az erkölcsileg és anyagilag szépen sikerült előadáson Bényei Veron, Vavra Katalin, Gömöri Irén, Illés Mária, Grées János, Szabó Lajos és Gyurákovics József ragadták tapsra a közönséget ügyes játékokkal. A rendezést Skobrák Sándor végezte sok hozzáértéssel.

— **A Magyar Csillag** október 1-i számában Illés Gyula »Hunok Párisban« címmel ifjúkori párisi élményeiről közöl visszaemlékezést. Vargyas Lajos »Hagyomány és kultúra« címen ír tanulmányt. Örlög István tanulmánya Kosztolányiról, a prózáiról szól. Cs. Szabó László két esszéjét: Benjamin Constant »Adolph-járól és Troyat Dostojevszkij életrajzáról. Makay Gusztáv, Erdélyi József új verseskötényét bírálja. Ottlik Géza novellája, Jékely Zoltán, Keresztury Dezső, Képes Géza, Kálnoky László és Weöres Sándor versei, Rónay György, Vincze László, Ortutay Gyula, Thurzó Gábor és Schöpflin Aladár könyvkritikája és színházi beszámolója egészíti ki a gazdag szám tartalmát. Ára 3 P. Negyedévi előfizetés 14 P. Kiadóhivatal: Vilmos császár-ut 34.

Epe és májbetegségeknél. első-sorban epehomoknál és epekövzödéskor, krónikus epehólyaggyulladásnál és hurutos sárgaság fellépésénél reggelenként éhgyomorral egy pohár kissé felmelegített természetes »Ferenc József« keserűvizet az emésztés útját alaposan kitisztítja és az anyagcserét lényegesen előmozdítja. Kérdezze meg orvosát!

— **Beiratkozások a zentai iparos tanonciskolába.** Az iparos tanonciskolába október 1-én délután 2 órakor kezdődik a tanítás. — A Vöröskereszt részére október 2-ikán gyűjtenek. — A katonai főosztályozás a következő sorrendben folyik le: október 14: a belvárosi, tóparti; 15: a tiszpart és alvégi; 16: az újfalu keretkbeli és parttélepi; 18: a felsőhegyi; 19: az orompárti; 20: az adahatári; 21: a karjadi; 22: a kövli; 23: az adahatári; 25: a tornyosi; 26: a híressori; 27: a kül-sőlárasi és 28-ikán a Csantavér-határi. Topolya-határi gazdálkodók kötelesek három évnél idősebb lovaikat és fogatos járműveiket elővezetni. Aki a rendelkezéseknek nem tesz eleget, azt szigorúan megbüntetik. A pótlóosztályozás január 21-ikén lesz, de akkor csak orvosi, állatorvosi és községi előjárásági bizonyítványokkal lehet igazolni a rendes osztályozásról való távolmaradást.

— **KISHEGYESI HIREK.** A községi vaselosztó bizottság tagjai lettek Szép Sándor főjegyző, Raiffai Péter bíró, Szilágyi Pál és ifj. Szőke József gazdálkodók, valamint Kurnyák Pál és Komáromi Ferenc fuvarosok. — Topolyán megtartott Mezőgazdasági Kiállításról Kishegyesről Fábó Tibor gimnáziumi tanuló azóra nyulával első és második díjat, valamint ezüst elismerő oklevelet nyert. Szőke József szintén ezüst elismerő oklevélben részesült terményeiért. — Felhívjuk a kenderfároló üzemek tulajdonosait, valamint a gazdákat, hogy a kenderkaszalakat úgy rakják szét, hogy egy kazalban három vagónnál több kender ne legyen és a kazlak husz méter távolságban legyenek egymástól. — Horváth Béla községi tisztviselő egyhónapos huszvizsgáló tanfolyamon vesz részt. — Lipostyák József segédjegyző háromhónapos jegyzői tanfolyamról visszaérkezett és újból átvette hivatalát. — Akik még buzavetőmagot szándékoznak igényelni, jelentkezzenek minél előbb a közelítési hivatalban. — A Vöröskereszt napokat pénteken, szombaton és vasárnap tartják meg. A gyűjtést a leventék végzik, akik minden házat felkeresnek és az adományokat a központhoz továbbítják. — A Krivaja melletti községi kerteket október 1-én árverés utján haszonbérbe adják ki a község lakosságának. — Kalmár Ferencet az előjárásági községi rendőrnök alkalmazta. — A Krivaja patak medrének tisztítását hétfőn kezdik meg.

SPORT

Az Egyetértés a délmagyarországi egyesületek élén

A szabadkai atléták újabb értékes pontokat szereztek a váltóbaajnokságokon

A szabadkai atlétika az elmúlt évben már komoly szerephez jutott országos viszonylatban is, aminek bizonyítékául az Egyetértés a délmagyarországi egyesületek között az első helyen végzett és az egyesületek országos ranglétráján is előkelő helyet vívott ki magának. Ez a fejlődés ebben az évben is folytatódott és a déli elsőseget ebben az évben is minden valószínűség szerint az Egyetértés szerzi meg, de emellett remény van arra, hogy az ország legjobb tíz atlétikai egyesülete között fog végezni. A szabadkai egyesület versenyzői ott voltak minden pontszerző versenyen és dícséretreméltó klubszerepléssel küzdöttek a szabadkai színekért. A közelgő évben a csapatbajnokságokon és a tízpróbabajnokságokon szerepeltek kitűnően a szabadkai atléták, legutóbb pedig az országos váltóbaajnokságon szaporították az Egyetértés pontjainak számát.

A szombat-vasárnapi váltóbaajnokságon a 4x800 m. váltótásban a Nyírő, Kovácsévics, Rehm II., Mikuska, a 4x1500 m. sikiútásban pedig a Hevér, Kovácsévics, Rehm II., Mikuska-összeállítású váltó szerzett országos bajnoki helyezést, de az 5000 méteres csapatversenyben is önelérlő küzdelem után értékes pontokhoz juttatta a szabadkai egyesületet a Mikuska, Rehm II., Kovácsévics, Hevér, Száraz-összeállítású együttes.

Az atlétikai egyesületek rangsorolását egyébként negy pontverseny figyelembevételével adják meg. Eddig csak két pontverseny állása ismeretes, ezek közül az egyesületi bajnoki versenyben az Egyetértés a 9-ik, a bajnoki pontversenyben pedig a 12-ik helyen áll.

Válságban a Bajai MTE

Majdnem minden elsőcsapatbeli játékosát elvesztette

A Bajai MTE törekvő csapata a nyári folyamán nagy előkészületeket tett az őszi bajnoki idényre. A nyári hónapokban úgy az egyesület vezetői, mint a játékosai ugyiszólván minden szabad idejüket a sportnak áldozták. Ugy látott, hogy a munkának meg is lesz az eredménye, mert szeptember 8-ikán a NB III-ban szereplő BTISE csapata ellen barátságos mérkőzés keretében 1:1-es döntetlen eredményt értek el. Az egyesületben sokan arról is álmodoztak, hogy megnyerik a csoportbajnokságot és így esetleg sikerül bekerülni az NB III-ba. Ezek az álmok azonban szét is foszlottak. Vasárnap a csapat katasztrófális vereséget szenvedett Bajmokon. Ez a vereség első pillanatra érthetetlen volt mindenki előtt, hiszen a BMTÉ az elmúlt évben is elég szépen szerepelt a bajnokságban. Mindjárt érthetővé válik azonban ez az eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy a bajai munkás csapatban a vasárnapi mérkőzés előtt 24 órával még nem tudták, hogy hogyan állhatnak fel, miután az első csapatból majdnem minden játékost elvesztettek és az utánpótlás játékosai is szétszórták, vagy messze vidéken kerestek munkát. Már-már úgy határoztak, hogy lemondják a bajnoki mérkőzés és visszalépnek a bajnokságtól, de a vezetőség körében végül is győzött a sportszerű fel fogás és ha nyolc tartalékkal is, mégis elutaztak Bajmokra. De kik voltak ezek a tartalékok? Ismét mirára öltötte ezutal a mezt pl. Kazal Ferenc, a csapat negyvenhárom éves intézője is. A 11 mérkőzés tehát ki volt, de sem-

miesetre sem lehetett komoly ellenfele a bajnoki csapatnak.

A munkás csapat körében egyelőre még nem tudják, hogy végigjárhatják-e az idényt, vagy sem. A közeli napokban újabb két játékos távozik el s így a csapat teljesen szétszóródik. A vezetőség most választmányi ülést hív össze és azon döntenek az egyesület további sorsáról.

■ **Levente mérkőzés Kishegyesen.** A Kishegyesi LE vasárnap a kulai leventéket látja vendégül bajnoki mérkőzés keretében. A mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

■ **Mivel magyarázzák Ujverháson a fővárosi súlyos vereséget?** Az UCSE vasárnapi budapesti súlyos veresége nagy csalódást keltett Ujverháson, miután a csapat az első mérkőzéseken igen szépen szerepelt. A váratlan nagy eredményt azzal magyarázzák, hogy a csapat játékosai vasárnap kora hajnalban indultak el Ujverhásról és Budapesten a fárasztó ut után minden pihenés nélkül álltak ki a mérkőzésre. Ennek a fáradtságnak a hatása különösen a II. félidőben ütött ki a játékosokon.

KÖZGAZDASÁG

Rendszeres szikjavítás az Alföldön

A háború után egyik legnagyobb nemzetgazdasági s egyben agrárproblémánk kétségkívül a hazai terméketlen vagy alig termő talajok rendszeres megjavítása lesz. Szaporodó mezőgazdasági népességünk egyre sürgetőbbé teszi ennek a problémának intézményes állami irányítás mellett történő megoldását. Földművelő népünk életlehetőségének biztosítását nem kereshetjük a rendelkezésünkre álló földterület egyszerű mechanikai felosztásának folytonos ismétlésében, sőt egyetemes termelési és közellátási szempontból veszélyes is a mezőgazdasági fizeték újabb és újabb elapadása. Éppen ezért a jövő fejlődés útja csak a terméketlen, vagy gyöngén termő talajok megjavításához vezetnek, ilyen módon ugyanazon a földterületen lényegesen több embernek nyújtunk megélhetési lehetőséget.

Legfontosabb ezek közül: a szikjavítás problémája. Hazánk mai területén kb. egymillió kat. holdat tesz ki a szikes föld, amelyen a termelés fölötte bizonytalan, a termés átlagok alacsonyok és a termelés reidkívül kockázatos. Kétségtelen, hogy ezen az állapoton változtatni kell. A Duna-Tiszaközi mezőgazdasági Kamara október 17-én tartandó alföldi nagygyűlésén ezt a nagy jelentőségű problémát veszi vizsgálat alá dr. Gesztelyi Nagy László kamarai igazgató. A kecskeméti Gazdakamara behatóan megvizsgálta az alföldi népies szikjavítás módjait és lehetőségeit, valamint azokat az eredményeket, amelyeket a népies szikjavítással az Alföld egyes vidékein a földművelő lakosság már eddig is elért. Dr. Gesztelyi Nagy László kamarai igazgató széleskörű tanulmányában behatóan foglalkozik a népies szikjavítási módok gyakorlati megvalósításával és világosan rámutat a követendő útra, amelyen ezt a nagy jelentőségű nemzetgazdasági problémákat a háború után meg kell oldanunk. Az Alföld gazdaközösségének körében igen nagy érdeklődés nyilvánul meg az október 17-iki alföldi nagygyűlés iránt, amelyen több jeles sziki gazda is felszólal és ismerteti gyakorlati szikjavítási eljárását és tapasztalatait. Ugy értesültünk, hogy a kecskeméti Gazdakamara nagygyűlésén a kormánytagjai közül is többen résztvesznek.

Buzát és kukoricát kap a termelő Horvátországban dohányért

Több mint száz vagon a horvát dohánytermés

Zágrábból jelentik: A horvát nemzetgazdaság egyik fő terméke a dohány. A világháború előtt Jugoszlávia látta el dohánnyal Európa egyes államait és a hercegovinai, főleg a trebinjei dohány volt híres. Horvátország vette át most ezt a szerepet és ő a dohányszegény államok egyik fő szállítója.

A horvát kormány terve az volt, hogy közel félmilliárd dohánypalántát ültessenek el az ország területén de ez nem sikerült, mert Boszniában és Hercegovinában még mindig folytak a harcok a partizánokkal. Ezek kívül sokan buzárt és tengerit termelnek dohány helyett, mert erre is nagyobb szükség van.

A dohányszüret befejeződött Horvátországban. Lyubosko kerületében volt a legtöbb munka, mert ez a legnagyobb dohányszermelő vidék. Egyegy palántán 28 gram száraz dohány termett, ugyhogya a horvát kormány véleménye szerint a száz vagónyi mennyiséget is meghaladja az idei dohánytermés.

A horvát kormány úgy intézkedett, hogy az idén is minden kiló dohány után, a rendes vételáron kívül, egy kiló buzárt vagy tengerit adjanak a termelőnek. Jó ára van az idén a horvát dohánynak, mert a kormány az 1941-es árhozhoz viszonyítva 150 százalékkal emelte a bevétési árat. A termelőknek egyébként előleget adnak a jövő évi termésre. Minden ezer palántára 500 kuna előleget ad a kormány, s így most rövidesen legkevesebb 80-100 millió kunát fognak kifizetni előleg címen a termelőknek.

— **A cukorrépa betakarítása.** Illetékes helyről közlik, hogy a cukorrépa beérett s így annak a földből való kiszedése megkezdhető. Figyelmeztetik a gazdákat arra, hogy a cukorrépa csak cukorgyártási, illetőleg szeszgyártási célokra szabad felhasználni, kivéve ha a termelő a cukorrépanak más célra történő forgalombahozatalára vagy felhasználására a pénzügyminiszterrel engedélyt kapott. Aki a cukorrépa cukorgyár vagy szeszgyár részére volt köteles termelni a termés teljes mennyiségét köteles a cukorgyárnak, illetőleg a szeszgyárnak átadni. E rendelkezéseket megszegők ellen a hatóságok soronkívül eljárnak.

— **A Budapesti Közlöny hírei.** A Budapesti Közlöny szerdai számában a következő rendeletek jelentek meg: 69.000/1943. I. M. szám. A m. kir. igazságügyminiszter rendelete az Igazságügyi Orvosi Tanács tagjainak javadalmazására, valamint a tanács igénybevétele esetében járó térítimnyre vonatkozó rendelkezések módosítása tárgyában.

— **Pécsettől cselédotthont létesítenek.** Pécs város szociális intézményeinek száma újabb érdekes intézménnyel gazdagodik. Korszerű cselédotthont létesítenek a Dunántul legnagyobb városában és ebben az otthonban a városba érkező fiatal lányok a Missziós Nővérek felügyelete alatt lesznek. A cselédotthon nemcsak szállást ad a vidéki lányoknak, hanem tanfolyamokat is rendszeresít, ahol a háztartás minden ágazatának tanításával képézik ki a háztartási alkalmazottakat. A tanfolyamon háztartási ismereteket sajátítanak el a lányok de hit és erkölcs tanra vonatkozó tárgyakat és gyakorlati tudnivalókat is tanulnak. A cselédotthon és a cselédotthonok gondot fordítanak a lányok hazafias és erkölcsi nevelésére is.

VÁROSI FILMSZÍNHÁZ

Telefon: 65 LEVENTE OTTHON Telefon: 65

Ma utóljára

„Kanadai kaland”
Hans Schönker — Annie Markart

Holnaptól
Budapesttel egyidőben

Zsigray Julianna híres regényének filmváltozata a

FÉLTÉKENYSÉG

Főszereplők: Tolnay Klári — Somlay Artur
Lánczi Margit — Nagy István
Drámai szerepben VASZARI PIKLI

Előadások kezdete hétköznap: fél 5, fél 7, fél 9, vasár- és ün-
nepnap 3, fél 5, fél 7, fél 9,
Vasárnap délelőtt 11 órakor mérsékelt helyárakkal matiné

BÁCSKA FILMSZÍNHÁZ

Telefon: 867 Telefon: 867

Szeptember 25-től Szombattól
A magyar filmgyártás kimagasló filmesemléke !!!
Budapesttel egyidőben!

FERETE HAJNAL

Pazar kiállítás, mesteri rendezés, briliáns művészi játék
avatják ezt a gyönyörű magyar filmet kirobbanó siker ré
Főszereplők: Lnkács Margit, Nagy István, Goll
Bea, Mihályi Ernő, Vértés Lajos, Berky Lili,
Harsányi Rezső stb.

Előadások kezdete hétköznap: fél 5, fél 7, és fél 9 vasár- és
ünneppnap 3, fél 5, fél 7, fél 9
Vasárnap délelőtt 11 órakor mérsékelt helyárakkal matiné

HUNNIA FILMSZÍNHÁZ

Telefon: 766 KOSSUTH U. 2. Telefon: 766

Szeptember 30-án Utóljára! Csütörtökön

Kisértet a városon át

Lélekzet elállítóan izgalmas bravur film

Főszereplő HARRY PIEL

Október 1-től Péntektől!

Kölcsönkért férjek

Előadások kezdete hétköznap: negyed 5, negyed 7, negyed 9
vasárnap- és ünneppnap d. e. 11, d. u. negyed 3, negyed 5,
negyed 7, negyed 9,
Vasárnap- és ünneppnap délelőtti és d. u. negyed 3 órai előadá-
sok mérsékelt helyárakkal

HÁZASSÁG

32 éves elvált asszony férj-
hez menne. Hozománya
nincs. Cim a kiadóban.
9062—B

ÁLLÁST KERES

Kereskedelmi végzet (nem
árja) kezdő gyors- és gép-
író nő mindennemű irodai
munkát vállal. Esetleg fél
napra is. Cim a kiadóban.
9064—D

**BETÖLTENDŐ
ÁLLÁSOK**

Gyakorlott, elsőrendű tiszt-
viselőnt felvesszünk. Ábra-
hám Testvérek textilnagy-
kereskedés. Szabadka
8916—E

Gépírónőt, aki könyvelésben
is jártas, mezőgazdasági ü-
zem alkalmazna lakás és
teljes ellátással. Részletes
kézzel írott ajánlatokat, az
eddig gyakorlat megjelölésé-
vel a kiadó továbbít.
8993—E

Kovácssegédet állandó mun-
kára felvesszük. Riesz Kovács
mester. Szabadka. 9056—E

Fényképezőgépet (nő) per
fekt munkaerőt és tanulóit
felvesszük. Fényképes ajánla-
tokat kérek. M. Megyeri
István fényképező. Szabad-
ka. 9090—E

Borbélysegédet állandó mun-
kára felvesszük. Majsai ut 61
9089—E

Irodai gyakorlattal rendel-
kező gépírásban jártas tiszt-
viselőt (tisztviselőnt) a-
zonnali belépésre keresek.
Ajánlatokat a kiadóhivatál-
ba »Azonnalra« jellegre.
9088—E

Egyenruha szabóságban jár-
tas nagymunkást és kézi-
munkásokat felvessz. Bujdosó
Imre Szeged. Feketesas-u. 15

Jómunkás fodrásznőt felve-
szek jó fizetéssel. Bauer
Ferenc Damjanich-u. 1/3.
9060—E

Lakatos tanoncot felvesszük
Váci Péter Bercsényi-u. 41
9061—E

Varrónőket, géphimzőnőket,
munkásnőket és férfimunká-
sokat állandó munkára fel-
vesszük. Simon Szegedi-ut
50. 9094—E

Fiatalt szűcssegédet azon-
nalra felvessz Tóth Mátyas
szűcs Szabadka. Kazinczy-u
2. 9095—E

ELADÓ

Papirzacskó

kapható minden nagyüzem-
ben. Rávy papirzacskó-
üzem, Hcsszu-u. 3. Telefon
817, vagy 706. 8408—G
Férfi bal muláb eladó. Cim
a kiadóhivatásban. 9051—G

**40%-os
kálisó
műtrágya**

1943/44. gazdasági évi szál-
litására az elsőgyézt meg-
kezdtem. Vuikovics György
bizományos. Szabadka. Hit-
ler-tér 5. Telefon 6.69
7754—G

Hatvanöt ezer □-ól mindent
termő föld szép kukoricával
a fűrdőtől ezer méterre a-
zonnal eladó. Érdeklődni
Soós Jánosnál Harkányfűr-
dő. 8063—G

**Mindenféle
használt
ruhát**

használható és antik tárgya-
kat elad és vesz Kohaj-
da öszerület. Damjanich-
utca 28. 8063—G

**PORZOL
ARZÓPÁC**

gabonacépvázosszerek megér-
keztek. Szerezze be szükség-
letét, míg a készlet tart. —
Vuikovics György bizomá-
nyos. Szabadka. Hitler-tér
5. Telefon 6.69 6249—G

Papirzacskó

állandóan kapható Nojesek
Géza. Szabadka. tel. 782.

HÁZ 5 terenyre a városhá-
zától sűrűszen eladó. Tár-
nyal: dr. Tóth Kálmán ügy-
véd. Rudics-u. 6. sz.

Eladó 30 HP Cormick, 40
HP Deutz petróleum traktor-
ok és háromvasu Sack eke
Barsi. Szabadka. Dárca-u.
13. 8835—G

Figyelem

4 lánc 3 kapa tanyás föld
minden gazdasági épülettel
kel eladó. 2 adómentes új
ház rögtön beköltözhető ju-
tányos áron eladó. Szülő
2600 öl közvetlen város a-
latt jutányos áron eladó.

Több kisebb-nagyobb ház
Anyaország területén levő
nagyobb birtokok. Baranya-
ban 110 hold föld gazdasá-
gi épületekkel együtt hosz-
szabb bérleti szerződéssel
jószármománnyal haszon-
bérbe kiadó. BAKA Ambrus
ingatlanforgalmi iroca. Sza-
badka, Hitler-tér 2. Tel. 336.
8834—G

Eladó többféle butor, új
adómentes ház azonnal el-
foglalható. IV. ker. Bcsenyák
utca 35. 9087—G

Szegeden jóforgalmu modern
kafetézalon családi okok
miatt eladó. »10.000 jelleg«.
9057—G

700 liter fehér buccai bor
eladó. VI. Torna-u. 18.
9063—G

Kerékpár 2 drb. új gumikkal
és 6 drb. muráló eladó. Zi-
mcnyi-ut 27. 9069—G

Billiárd-asztal elsőrendű
nem műrosos bosztóval u-
jonnan behuza eladó. Kal-
már János vendéglős Tpo-
lyva. 8978—G

Eladó Kiskunhalason város-
tól három kilométerre 100
hold szőlő, gumölcsnek al-
kalmas homokbirtok és 100
máza nárvaronk. Érdek-
lődni Berki Gyula Kiskun-
halas Felsőszállás 36.
8971—G

Alig használt modern mély
gyermekkoesi eladó. Cim V.
Császár-u. 2. 9079—G

Közpertemre való használt
férfi ruha eladó. Takács Fe-
renc uriszabó. Wesselényi-
ut 1. 9059—G

HÁZ közel a beltérhez gaz-
dálkodónak megfelelő, eladó.
Érdeklődni IV. János-u. 35.
9096—G

350 TWN motorkerékpár
kitűnő állapotban eladó. Zá-
vodszky L. Topolyva. 9093—G

**MEGVÉTELRE
KERES**

50 kocai trágyát veának Pa-
lics környékén. Dr. Nőy
Lászlóné. Hitelbank. Tele-
fon 680. 8877—H

BÉRBEADÓ

Földbirtok bérbeadás! Bérbe-
adom Szegedtől 14 km-re
fekvő 400 mh. műút mén-
tén elsőrendű mincent ter-
mő tisztántuli birtokunkat I.
rendű munkásviszonyokkal,
vasuti rakodó közelben, bő-
séges gazdasági épületekkel
uri lakkal, ártézikuttal toke-
erős bérlőnek. György Zol-
tán Szeged. Londoni krt. 17.
9012—I

Butorozott különbejáratu
szép szoba azonnal kiadó.
Czorda Bódog-u. 3. Buday-
cukrászda mellett. 9016—I

BÉRBE VESZ

Különbejáratu butorozott
szobát keresek jó családnál.
Z. G. tanárnő. áll. polgári
leányiskola. 8985—J

KÜLÖNFÉLE

Kedd este 28-án pályaud-
varon vagy a Szabadka-
szegedi vasuton elveszítet-
tem egy fekete ridikult be-
vásárlási könyveimmel Dia-
mand Károlyné ápolónő
névre, fekete bőrszennnyel,
emaillezettárcával, nap-
tárral stb. Kérem a megtalá-
lót legalább a bent levő
fényképeket, szemüvegemet
s a bevásárlási könyvet ju-
tatom ellenében Hollanderné
Magyar-u. 1. címére leadni.
9092—K

M. kir. Közellátási Felügyelőség

Szabadka

4961/1943. kf. sz.

Szombatig lehet kérni gabona vagy zsir
helyett más termény beszoigaltatását.

Október 1-én megkezdődik a beszo-
igaltatási kötelesség teljesítésének egyé-
nenkénti megvizsgálására.

A nyilvántartó hatóságok az eredeti
kivetés és az időközi változások (mér-
sékítés, beszámítás, terhelés, stb.) figye-
lembevételével a beszoigaltatás mérvét
és a fennálló hátralék nagyságát 1943.
augusztus 28-a óta minden hét végén
rögzítik.

Az így nyert adatok világos képét
mutatják a beszoigaltatási kötelesség
alakulásának és teljesítésének. Ezek
alapján teszi meg a hatóság a megfelelő
intézkedéseket a célból, hogy a gazdál-
kodók a beszoigaltatandó buzaegysége-
ket az előirt határidőig ténylegesen
be is szoloigaltassák.

A nyilvántartó hatóságok egyelőre a
kenyérgabona beszoigaltatási kötelesség
teljesítésének ellenőrzését kezdik meg.
Kivánatos tehát, hogy mindazok, akik e
kötelességüket máig sem teljesítették,
haladéktalanul tegyenek annak eleget.

Ezzel kapcsolatban nyomatékosan fel-
hivom az érdekelt gazdák figyelmét,
hogy mindazok, akik háztartási vagy
vetőmagszükségletük figyelembevételé-
vel a kenyérgabonára, vagy zsirra vo-
natkozó beszoigaltatási kötelességüknek
csak részben vagy egyáltalán nem tud-
nak eleget tenni, nyilvántartó hatóságuk
utján október 2-ikáig kérhetik a köz-
ellátási kormánybiztos főispán urtól,
hogy beszoigaltatási kötelességüknek a
másik két csoport valamelyikébe tartozó
terménnyel vagy termékkel helyettesít-
hessék.

A fenti határidő után beadott kérel-
meket nem veszik elbírálás alá.

Szabadka, 1943. szeptember 29.

E. Kabay István s. k.
főfelügyelő
a Felügyelőség vezetője

Eladók

Kiskunhalason sóstói nyaralók, több városi ház.
Balotán 3 és 5 holdas tanyák, 10 holdas szőlő-
birtok. Inarórtól 6 holdas szőlő, Felsőkös-
teleken 20, 25 és 5 holdas. Debeákon 6, 12
és 17 holdas. Kötönyben 140 holdas. Göböl-
járson 9, Zsanán 58, Eresztőn 55 holdas. Bo-
doglárán 22 holdas tanyabirtok és egyéb kisebb-
nagyobb ingatlan. Baján a város alatt 5000 n.
öles szőlőtelep modern, összkomfortos villával.
Bővebbet a

Halasi Népbank Igazgatóságánál
Kiskunhalas.

403/1943. vh. szám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulírott bírósági végrehajtó közhírre
teszem, hogy dr. Mamusch Tibor ügy-
véd által képviselt Budincsevics Alajos-
né javára 80.38 pengő és járuléka
erejéig kielégítési végrehajtás után le-
foglalt és 1063 pengőre becsült házi-
torokat, rádiót, könyveket és egyéb in-
gókát nyilvános árverésen eladom.

Szabadkán, Vámtelek állomás épület-
ben leendő fogantatására 1943. évi
október hó 2. napjának délután 3 órá-
ját határidőül kitűztem és ahhoz a ven-
ni szándékozókat oly megjegyzéssel
hivom meg, hogy az érintett ingóságok-
kat az 1881. LX. t. c. 170. 108. §-ai ér-
telmében készpénzfizetés mellett a leg-
többet ígérőnek, szükség esetén a bec-
sáron alul is, de legfeljebb a becsérték
kétharmadáért el fogom adni.

Szabadka, 1943. szeptember 7.

Nitsovits Károly s. k.
kir. bir. végrehajtó

Szabadka thj. városi m. kir.
gazdasági felügyelő

462/1943. gf. szám.

**Szabadka sz. kir. thj. város
polgármestere.**

41295/1943. pm. sz.

FELHÍVÁS!

A palánkai m. kir. mentelep takar-
mányszükségletének részbeni fedezésére
400 q. elsőosztályú szálas takarmány
biztosítását kérte tőlem.

Az igen fontos lötenyészési és gaz-
daérdekre való tekintettel felkérem a
termelő gazdákat, hogy az e téren mu-
tatókozó feleslegüket ajánlják fel a fenti
célra.

A felajánlást lehetőleg 1943 évi októ-
ber 10-ig tegyék meg a közellátási hi-
vatal Lendvay u. 2. sz. a. helyiségében
a 17-es számú szobában.

Szabadka, 1943. szeptember 28-án.

Dr. Székely Jenő s. k.
polgármester

Elismert jó minőségű

butorok

nagy választékban

Eder Kálmán
butoráruházában

Szabadka, Damjanich utca 40
Telefon: 6-82